СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 96. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 27-го квітня 1938. No. 96. Jersey City, N. J., Wednesday, April 27, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АНҐЛІЄЦЬ РАДИТЬ АМЕРИКАНЦЯМ

НЮ ЙОРК. — До Америки прибув анґлієць сер Гарольд Бельман, голова одної анґлійської будівельної компанії. Сер Гарольд дасть у кількох американських університетах відчити. Він сказав, що Анґлія своє безробіття рятувала головно тим, що будувала невеликі мешкальні доми. Таких домів від часу закінчення війни вона збудувала три і пів міліона. Ті доми переважно складаються з пятьох кімнат, а їх ціна виносить дві і пів тисячі долярів. Вони є доступні для найширшого загалу. Купуючий складає одну десяту їх вартости, а решту платить місячними ратами, які вкупі з податками не виносять ніколи більше, як чинш. Сер Гарольд також зазначав, що хоч анґлійський уряд заохочував приватні будівельні компанії до будови таких домів і давав їм навіть позички, то сам уряд ніколи не брався за будови. Нині анґлійські приватні будівельні компанії розпоряджають майном трьох і пів біліона долярів і будують річно по 350 тисяч домів. Американці також повинні поборювати безробіття в першій мірі будуванням мешкальних домів, говорив він.

ДОБАЧУЄ ПОПРАВУ.

НЮ ЙОРК.—Голова Ріконстрокшен Фіненс Корпорейшен, Джес Джовнс, сказав ґазетярам, що є певні познаки, які вказують, що найгірший час безробіття вже проминув і бизнес знов вертається до нормального. „Проспериті із еравнд ди корнер".

ХОЧУТЬ ОБМЕЖИТИ СИЛУ СУДУ.

ОЛБАНІ. — Конституційна конвенція, що радить в Олбані, хоче зробити певні зміни в стейтовій конституції, які то зміни малиб далекойдучі наслідки. Конвенція хоче вставити в конституцію такий параґраф, на основі якого найвищий стейтовий суд не мав би права уневажнювати постанов стейтової леґіслятури тому, що ті постанови „неконституційні". Леґіслятура через те сталаб найвищим конституційним авторитетом.

РУЗВЕЛТ ЗА СПРАВЕДЛИВЕ НАКЛАДАННЯ ПОДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН.—Президент Рузвелт вніс до конґресу послання, що в ньому поручає конґресові ухвалити закон, на основі якого оподатковуваноб у рівній мірі всі державні бонди, а також платні державних урядовців.

ВЧЕНІ КАЖУТЬ, ЩО ВСЕСВІТ ВИПОВНЯЄ ЕТЕР.

ВАШИНҐТОН. — Вчені ще раз потвердили давній здогад, що цілий всесвіт є виповнений етером, себто такою матерією, що її не можна відчути людськими змислами, ні при помочі найдокладніших інструментів. Етером мандрують не тільки радіові хвилі, але також соняшні проміні.

ЯК ПАНІ РУЗВЕЛТ ВІТАЄ ГОСТЕЙ.

ВАШИНҐТОН. — Жінка президента, пані Рузвелт, якій приходиться нераз вітати пару тисяч гостей нараз і всім подавати руку, розказувала, як вона робить, щоб занадто не втомитись і від стискання не покалічити рук. Отож як тільки гість простягне руку, вона скоро сама хапає його за кінці його пальців і не дає йому „сердечно" стиснути її руки. Усміхнувшись до нього і промовивши „як вам поводиться", вона злегка потягає його вперед і тим знеохочує входити в якунебудь балачку. В той спосіб гості скоро відходять. Та всетаки після одної тисячі треба на хвилю відпочити і напитися води, бо за той час у горлі цілком пересохне, говорила вона.

НАКИДАЄТЬСЯ НА ПСИХІЯТРІВ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський сенатор Ливінґстон гостро скритикував психіятрів зо шпиталю Белвю в Ню Йорку за їх відношення до кримінальних учинків. В кожному злочинці вони добачують „умово хорого" чоловіка. А, як відомо, умово хорих законом не вільно карати. Сенатор радить психіятрам, щоб до злочинців відносилися трохи практичніше.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Заряд міста видав заклик до всіх громадян Ню Йорку, щоб уже тепер викликували всюди велике зацікавлення надходячою Світовою Виставою. А передівсім щоб на час відкриття вистави прикрасити свої доми і вікна прапорцями. В день вистави по вулицях Ню Йорку пересунуться удекоровані вантажні вози („фловтс"), а на виставовій площі відбудуться ріжні національні танці.

ДАЛЬШИЙ РОЗЛАМ У ЮНІЯХ.

ВАШИНҐТОН. — Голова Американської Федерації Праці, Вилйем Ґрін, заявив, що тепер, коли Комітет Промислової Орґанізації створив стале юнійне тіло, розлам між юніями на стало поглибився. Можна між тими двома орґанізаціями сподіватися дальшої боротьби.

ПОБИТИЙ РЕДАКТОР.

Чарлз Вайс, редактор журналу „Онкел Сем", що лежить у Жидівськім Шпиталі в Ню Йорку з розбитим черепом, каже, що на нього напала оноді шайка громил і приказала йому цілувати націстичну свастику. Як він відмовився, каже він, вони зірвали з нього одіння й вималювали чорнилом свастику на тілі. Каже, що це пімста націстів за те, що він у своїй ґазеті виступає все проти них.

Під впливом донесень про цей випадок нюйорський конґресмен О'Тул домагається, щоб департамент праці у Вашинґтоні розсліджував націстичних пропаґандистів.

ДУШОГУБСТВО ПРИ ПИЯТИЦІ.

Одного чоловіка вбито, а другого поважно ранено ножем у домі Степана Саби в Вест Форт Віліямі, Онтаріо. Опісля поліція по пильних пошукуваннях арештувала Івана Бабія, обвинувачуючи його за душогубство.

Убитий чоловік є Микола Михайлюк, 27-літній; смертельно ранений називається Михайло Бойко, 40-літній. Бабій, Михайлюк і Бойко були на пиятиці в домі Сабів. При склянці повстала суперечка і розгарячкований Бабій, що недавно приїхав з Торонта, вхопив зо стола великий різницький ніж та кинувся на своїх двох товаришів. Михайлюк, ударений ножем у правий бік грудей, умер за кілька хвиль. Бойко дістав глибоку рану в живіт і ще потрафив дійти до недалекого свого дому, а там жінка його наробила крику і покликала поміч. Його відвезено до шпиталю. Михайлюка знайшла поліція в калюжі крови в кухні дому. Сабу забрано на поліційну стацію.

УКРАЇНЕЦЬ КОРОЛЕМ ПАПУАСІВ.

Микола Міклуха - Маклай, родом із Полтавщини, який жив у роках 1847—1887, був славним подорожним, що між ін. досліджував життя папуасів і мешканців архіпеляґу Мікронезії на Тихому океані. В часі свого побуту серед папуасів своєю людяною і справедливою поведінкою приєднав собі так дикунів, що вони проголосили його своїм королем і за ніяку ціну не хотіли його пустити від себе. Очевидно, москалі зачислили його між своїх подорожників та його опис Мікронезії прикрашує їх подорожничу літературу. А дуже корисно булоб його творами зацікавити нашу молодь і видати бодай дещо із його описів в перекладі українською мовою.

ЗЕМЛЕВЛАСНИК ПРОВІДНИКОМ БАНДИТІВ.

Поліція арештувала землевласника Яна Левандовского в селі Зачесліні, пешавського повіту, за грабункові напади. Виявилося, що арештований землевласник був провідником ватаги бандитів, які від довшого часу нападали на фільварки і грабували. Бандити діставали що тижня платні та окремі винагороди за свої окремі винагороди за свої напади. Поліція знайшла в стодолі землевласника цілий арсенал зброї та муніції, що її сконфіскувала. Поліція арештувала теж спільників землевласника.

ПІДЗЕМНІ КОРИДОРИ В ПУЦКУ.

Підчас каналізаційних робіт при вул. Замковій в Пуцку відкрили підземні коридори з часів панування ордену хрестоносців. Коридори вели від костела до давньої школи і дуже добре збереглися. Сподіваються, що вдасться відкрити теж дальші підземні коридори давнього замку в Пуцку. Це перші сліди підземних фортифікацій надморського міста Пуцка.

СТУДЕНТИ ЗЛОДІЯМИ.

Власниця одної реальности у Львові Аделя Поворозник, повідомила поліцію, що підчас її неприсутности вломники забрали з її помешкання всі цінніші предмети і готівку вартости 10,000 зл. Одночасно повідомила, що два субльокатори, Роман Круліковскі, студент прав, та його приятель Болеслав Піркґард, які випровадилися 4 дні тому, пропали без сліду. Слідство виявило, що крадіжу допустились оба субльокатори. Безпосередньо по крадіжі заставили частину біжутерії в льомбарді, а з рештою біжутерії виїхали до Перемишля, а звідтіля до Варшави, де кілька днів весело забавлялися за вкрадені гроші. Коли зорієнтувалися, що поліція вже на їх сліді, втекли до Ґродна, де поліція арештувала Круліковского, а згодом і Піркґардта. Від арештованих поліція відібрала ще частину крадених річей.

9-ЛІТНІЙ ҐЕНҐСТЕР.

Сторож камяниці при вул. Дюпена в Парижі приловив у себе в пивниці двох хлопців, що крали пляшки з вином. Старший хлопець утік. Другий, якому не було більше як 9 літ, пробував спершу боронитися палицею, всеж таки його зловили й відвели на поліційну станицю.

Там він гордо заявив:

— Я — член шайки ґанґстерів і зареєстрований там як ч. 11. Мене вже тричі судили... За крадіж торбинки в якоїсь пані на стації Монпарнасу, за крадіж другої торбинки в кіні і за подорож зайцем.

Найцікавіше у цілій справі те, що малолітній ґенґстер справді не брехав, лиш говорив правду. Він син бідної родини, в якій є 18 дітей.

КОМОРНИК ПОБИВ КЛІЄНТКУ.

Городський суд у Ходорові засудив на три місяці безоглядного арешту коморника городського суду в Ходорові, Ол. Ольшевского, за побиття клієнтки.

МАШИНІСТ ПЕРЕСИЛАЄ ПОБАЖАННЯ КОРОЛЕВІ.

Болгарський король є пристрасним залізничим машиністом-аматором. У вільних хвилинах від державних обовязків найбільша його приємність сісти на льокомотиву і кермувати нею в якнайбільшому темпі. Ясно, що болгарський король користується величезною симпатією серед болгарських залізничників. Яка ця симпатія велика, найкраще ілюструє те одна подія, що саме трапилася з нагоди останніх іменин короля Бориса.

Король Борис немало здивувався, коли в дні своїх іменин покликали його до телефону і телефоністка повідомила, що лучить його із містом у стейті Небраска (Злучені Держави). Залізничий машиніст, болгарин, який працює на американських залізницях, телефоном зложив свому королеві побажання з нагоди іменин.

На другий день король вислав землякові-машиністові 16 пляшок болгарського вина. Машиніст теж не хотів залишитися позаду і вислав королеві два прегарні моделі американських залізниць, що він їх сам зробив. Таким чином машиніст віддячився королеві.

НОВА ВЕЛИКА АФЕРА У ФРАНЦІЇ.

Французька поліція викрила велику аферу. В літі минулого року ватага обманців витягнула при допомозі сфальшованих банкових переказів майже міліон франків у ріжних філіях великого банку „Соціете Женераль". Тепер обманці задумували витягнути понад 200,000 франків з почтових урядів. З тією метою члени ватаги розїхалися до ріжних почтових урядів, щоб забрати по 2,000 фр. на основі сфальшованих почтових переказів. Одначе їх наміри ударемнила поліція, якій удалось арештувати багато членів ватаги тому, що 400 аґентів поліції обсадили кількадесять почтових урядів у Парижі і в околиці. Розміри афери велитенські.

МИТРОПОЛИТ А. ШЕПТИЦЬКИЙ НЕБЕЗПЕЧНО ЗАНЕДУЖАВ

ЛЬВІВ. — Польська Аґенція Телеґрафічна подає, що митрополит Андрій Шептицький занедужав так небезпечно, що є мала надія, щоб він міг видужати... виздоровіти.

ДО ПОЛІТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

УЖГОРОД. — Закарпатський письменник В. Ґренджа Донський пише в „Українськім Слові" (ч. 20), що для українців на Закарпатті вибила дванацята година й тому вони мусять прийти до згоди. Каже, що культурне обєднання вже є, а тепер треба заложити політичне „Обєднання" всіх українських партій на Закарпатті, щоб можна уложити і виконати одну українську програму, що „виплívалаб із потреб і конечностей нашого українського життя", бо „кров застигає в жилах і серце крівавиться, коли згадаєш, як розділено на Підкарпатській Русі наш нарід, як із нього зроблено — два, а навіть три народи..."

Не грішми, але ідеєю.

Як жеж притягнути людей до того „Обєднання"? На те автор відповідає так: „Не грішми будемо приманювати людей, але ідеєю, правдою, шляхетними почуваннями, які завжди переважають у чесних людей. А ідейні працівники навіть і матеріяльні жертви принесуть".

ЗА ГОСПОДАРСЬКУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ.

УЖГОРОД. — Український народній часопис „Свобода" пише про те, що „дорогий наш народній гріш надалі пливе в чужі кишені", а з тих кишень густо-часто йде на те, щоб кувати зброю проти нас. А гріш цей повинен іти у свої руки, бо треба реалізувати практично гасло „народ собі". Тому „ані сотика в чужу кишеню". А все на власну господарську незалежність, бо: „Лише власна господарська розбудова дасть можливість нам розвиватися політично і духово, дасть можливість побудувати гарні наші школи, церкви, народні доми, дасть можливість позбутися народніх паразитів і зітре з нас поняття жебрачого народу. Памятаймо: згори ніхто нам нічого не дасть, з неба ніщо даром не паде, нічого не вижебраємо, а будемо мати лише те, що самі собі вибудуємо".

„АВТОНОМІЯ" У ПРАКТИЦІ.

УЖГОРОД. — „Свобода" (ч. 14) подає дещо з тих „свобід", яких зазнає український нарід на Закарпатті, де, як подає чехословацький уряд, здійснюється справа автономії. Отже часопис пише, що з двісті нових урядовців, принятих тепер до фінансової дирекції, принято всього шість наших людей. Далі подано, що за останнього пів року принято на Закарпатті до почтової служби: 3 мадярів, одного жида й одного українця.

А ЯКА СВОБОДА ПРЕСИ?

УЖГОРОД. — Український католицький часопис „Свобода", ч. 14, повний білих плям і написів „Сконфісковано". Сконфісковані місця, це ті, де пишеться про „розбудову української літератури", про шкільні справи та обсади державних урядів.

ВІДІЙШОВ „ПРИЯТЕЛЬ" УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ. — Забрали з Волині воєводу Юзефского. Вся польська преса дуже зраділа. Пише, що це через того воєводу ішла пинява польонізація Волині. Юзефскі, як пише „Діло" (ч. 83), тішиться великим довірям польського уряду. Український нарід, пише цей часопис, стрічає відхід Юзефского „без найменшого смутку". Бо до приходу на Волинь того „українського приятеля" Волинь вибирала таких послів, яких собі бажала, а за його влади поширилося хрунівство на чолі з такими хрунями як Петя Певний.

ЩОБ ЛЕКШЕ МОЖНА БУЛО ШАХРУВАТИ.

ВАРШАВА. — Не йде Польщі з парохіяльними урядами. Хоч карає вона українських священиків грошевими карами й арештами, вони всетаки стараються вести метрикальні книги так, щоб рятувати характер українських імен. Щоб тому положити кінець, є проєкт створити для цього окремий цивільний уряд.

КЛОПІТ З НАЦІСТАМИ.

ПРАГА. — Судетські німці, під проводом свого націстичного провідника Конрада Генляйна, подиктували чехословацькому урядові, яку він має далі вести заграничну політику і як відноситись до націстів у Чечословаччині. Націсти кажуть, що їм автономії замало. Вони хочуть бути державним народом, нарівні з Чехами. Чехословаччина має негайно зірвати з Советами і Францією, а оперти себе на Німеччину. На те чехословацький уряд відповів, що ті домагання неможливі до виконання. Але зазначив, що націсти можуть проповідувати яку хочуть ідеольоґію, бо на те є свобода.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНЦЕНТРАЦІЯ ВЛАДИ БЕЗ КІНЦЯ

Мало є політичних думок, таких помилкових, як думка, що диктатура все остає такою самою. Що в демократичних країнах відбуваються преріжні політичні переміни, що там раз приходить одна партія до влади, другий раз друга, це всякому відомо. В порівнанні з цими країнами держави, правлені диктаторами, видаються політично утвердженими й усталеними. Назовні вони такими видаються, бо всяка державна диктатура має подостатком засобів таке враження викликати. Що так вона на ділі не є, показується в кожній диктаторській державі з певною правильністю.

Коли німецький народ іще досить спокійно дає перемінятися в народ потакалів, у старших диктаторських краях вибухають час від часу різкі крізи. Таку крізу переходить тепер румунська диктатура, де король потурав зростові фашистівських орґанізацій, поки ці орґанізації не почали, як він каже, звертатися проти самого короля. Переходить фазу внутрішних потрясень польська диктатура, що все ще шукає в народі широкої бази, а за кожним разом переконується, що ця база не збільшується, а поменшується. Переходить конвульсії й японська диктатура.

Та вже найповажніші переміни відбуваються в Росії. Здавалося би, що там диктаторська влада Сталіна утверджена краще, ніж яканебудь інша диктаторська влада в світі. Адже там перебито вже не лише всіх справжніх противників, але навіть усіх евентуальних противників, себто всіх, що колинебудь могли би повстати проти диктатора. Здавалося, що там диктатор зібрав у свої руди таку владу, що вдоволило би навіть людину, жадну влади в найбільше божевільних розмірах. А прецінь навіть і там останніми часами діються політичні переміни, котрих основою є ще дальша жадоба диктатора зібрати в свої руки ще більше влади.

Пересрілявши всяких справжніх і можливих противників, Сталін став справжнім диктатором усього життя краю, і то життя в усіх його дозволених і можливих ділянках. Він панує над господаркою. Він має в руках усе урядництво, всю армію, поліцію, явну й тайну. Шкільництво й науку, літературу й штуку. Просто все. Тепер він починає кампанію за проголошення себе явно одиноким зверхним начальником. Як Сталінові вдасться ця кампанія, а при повній політичній безправности міліонових мас у Росії нема вигляду на її невдачу, Сталін збере в своїх руках владу, багато разів більшу від влади божевільних царів, від влади Івана Грізного або Петра Першого. Сталін уживає тепер величезної влади, що він її вже має, щоби московський пролетаріят добровільно наложив собі на шию ковнір і почепив на нього бляшку з написом: Власником цеї собаки — Сталін.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА Й СВІТОВА ВИСТАВА

II.

Думаю, що цікаво буде всім тим, що цікавляться такою важною ділянкою нашої культури, як нею є музика, довідатися про успіхи, які ця наша нова симфонічна музика віднесла досі в Европі. Відноситься це передівсім до таких творів як „2-га Симфонія" (на теми народніх пісень) Льва Ревуцького, відзначена першою нагородою на Всеукраїнському Композиторському Конкурсі в Харкові в р. 1927, до симфонічних творів Бориса Лятошинського („Увертюра на теми чотирьох народніх пісень", танки із опери „Золотий Обруч"), Василя Барвінського („Ноктюрн", „Сонет"), та врешті автора цих рядків („Балетова сюіта", Лірична поема"). Всі ці твори здобули такий самий успіх у Фільгармонії і радіях у Києві як і в Харкові, у Львові як у Варшаві, в Москві і Ленінграді, як у Відні чи Берліні, у Ковні, як і у Ризі чи Празі! Побіч них виконувалися й такі твори як Костя Данченка („Танки"), Пилипа Козицького, Михайла Вериківського, Михайла Гайворонського („Сюіта", виконана в харківському й київському радіо) і ін.

Фахова критика в усіх цих містах — передівсім у Західній Европі — присвятила концертам української симфонічної музики стільки уваги і такі слова похвал і одночасно зачудування, що зовсім несподівано вона почула цілком нову, невідому досі для неї, незвичайно свіжу, ориґінальну й талановиту музику, що у відносинах нашої музичної, культурної і політичної дійсности ці рецензії стають прямо сензаційними. Найбільше може вдаряючим приміром можуть бути рецензії варшавської преси — тому, що там, у Варшаві, на ґрунті, де загальна опінія згори якнайгірше настроена проти всього, що українське — там здобути признання для нашого мистецтва, річ куди важча, трудніша і більш несподівана, як дебють інде! Та ось що писала ця преса після першого симфонічного концерту української музики — першого як Варшава Варшавою! — з тамтешньою Фільгармонією*) в р. 1934-тім. „...Останній концерт Фільґармонії викликав велике зацікавлення: атракційна програма концерту складалася із самих творів українських композиторів, виконуваних тут вперше. Рівень концерту був небуденно високий, як під оглядом музичного змісту так і виконання. Ввесь концерт видав якнайкраще свідоцтво молодій українській музиці. Вона визначається, як ми почули, визначними музичними творчими талантами, з великою музичною культурою та досконалим знанням композиторського ремесла. Та що найважніше — ця симфонічна українська музика має своє власне обличчя. Її мельодика має власний, індивідуальний вираз, її ритміка — характер. Національні риси висказуються в зіставленні побіч себе безмежного, сумовитого, розспіваного ліризму та гостро з ним контрастуючого руху первісної ритміки..."

Ось голос передового варшавського музичного рецензента передового варшавського часопису! Зваживши і зясувавши собі політичні відносини українського народу під Польщею, того роду критика української музики у серці Польщі, Варшаві — це більше як критика Берліна чи Відня! А і в цих музичних центрах Европи фахова критика висловлювалася про цю нашу молоду симфонічну музику в таких самих, повних похвал та навіть захвату, словах.

Приїхавши недавно до Америки і познайомившися з тутешніми українськими композиторами, бачу, що й тут в них є симфонічні твори, які також являються цінним вкладом в нашу симфонічну літературу і також свідчать про ріст нашої ориґінальної творчости. І моїм горячим бажанням і завданням буде причинитись як можна скоріше і до їх виведення в Европі, щоби і вони здобули своїм творцям а рівночасно і нашій музиці увагу, признання, а може й лаври.

Рівночасно з повстанням і розвитком нашої ориґінальної орхестрової, симфонічної музики, повстає в нас і музично-драматична творчість: опера й балет. Повстали українські опери, які, оперті на українській тематиці й в суто-українському дусі, являються по своїй формі і по технично-музичних засобах цілком операми „европейськими", себто операми у повному розумінні цього слова. Це вже не „Сватання на Гончарівці" й не „Катерина" — це вже музика, це мистецтво й театр високої кляси! Таксамо й українські балети, яких декілька повстало в останньому десятилітті — це балетові пантоміни в світовому розумінні цього слова, які, основуючися на нашому побуті і фолькльорі, у своїй музичній мові і своїй формі — цілком новий у нас, ориґінальний рід творчости, новий цінний вклад в нашу загально-національну культуру.

Зближається Світова Вистава в Ню Йорку а з нею справа участи в ній нашого народу, в межах, на які дозволять наші політичні і матеріяльні відносини. Нема для мене — а здається і для нікого, ніякого сумніву, що в 99-ти відсотках нас на Світовій Виставі повинна репрезентувати наша музика. Але нема для мене й сумніву, що **поруч з народньою музикою ми мусимо на цій Виставі показати — вперше в Америці! — нашу симфонічну музику, нашу нову оперу і новий балет.** Народня музика у виконанні хору — покаже одну сторінку нашої культури; все інше, вище назване, буде свідоцтвом нашої культурної зрілости на сьогодні. Нема для мене сумніву, що виконання наших симфонічних творів, які зуміли здобути такий успіх в Европі, чи й цих інших, невиконуваних, але може й не менш цікавих і вартісних творів, викличе тут не тільки велике зацікавленя, але може й певного роду сензацію. Як знаємо, Америка з одної сторони дуже вбога на власну артистичну музичну творчість, з другої — дуже сприятливий терен для новинок, тим паче, коли вони ориґінальні, цікаві й свіжі. Отже наша симфонічна музика може власне звідсіль відбитися голосним відгуком в цілому світі.

Теж саме торкається і наших нових музично-театральних творів. Вже сама їх тематика, зовсім нова для Америки, незвичайно барвиста сценерія і декоративність наших сердовищ та костюмів зверне на себе загальну увагу. Коли до того додати ще й нову, ориґінальну музику — за успіх мабуть не треба нам боятися.

Колиб ми мали свою власну державу або бодай багатих меценатів мистецтва, тоді про пропаґанду нашого рідного мистецтва, нашої симфонічної музики, опери чи балету, ми не потребували би турбуватися: нагод для цієї пропаґанди, для симфонічних концертів та оперових вистав було би безліч. Та коли не маємо ні одного, ні другого, ні держави, ні меценатів — ми **мусимо** використати кожну нагоду, коли тільки це можливо, щобо виступати перед світом з нашою новою, ориґінальною, музичною творчістю. **Пора її показати, пора відкрити і для неї ширші шляхи, ширші перспективи!**

Тому вважаю, що коли тепер, підчас Світової Вистави в Ню Йорку, трапляється така рідка нагода виступити перед світом з нашою новою, ориґінальноюй музикою, то моральним, громадянським і національним обовязком Українського Комітету Світової Вистави буде — **показати підчас цієї вистави в якнайширшому розмірі нашу нову симфонічну, оперову й балетову творчість.**

Антін Рудницький.

*) В програмі були: Ревуцького: 2-га Симфонія, Рудницького: Балетова сюіта, Барвінського: Нюктюрн і Сонет (з Марією Сокіл як солісткою) та Лятошинського: перський, китайський і гуцульський танок).

ТОМУ 90 ЛІТ ЯК І СЬОГОДНІ

Польські політики нераз чваняться, що поляки визначалися все великою толеранцією супроти українців, уважали їх за „братні наруд". Однак історія не подає ні одного прикладу тієї толеранції, зате багато такого, що свідчить про щось зовсім інакше.

Вже за Казимира Великого польська шляхта запросила була українських бояр буцімто на нараду і там вирізала їх підступно. Пізніша наша історія знає дуже багато подій, що свідчать про крайню нетолеранцію поляків. Та це все було за старої Польщі.

Але ми подамо тут подію зперед 90 років, себто з 1848 р., весни народів, коли то поляки мали повні роти слів братньої любови, коли кликали „за нашон і вашон вольносць".

А було воно так:

Дядько покійного вже тоді поета Маркіяна Шашкевича, Захарій Авдиковський, управитель шпиталю св. Лазарія у Львові та член Ради Народньої Руської, виїхав був лікуватися до Трускавця. Як лише приїхав, вечором у девятій годині під вікнами його мешкання почувся галас, а потім повибивали камінням усі шиби в вікнах і крізь вікна кидали каміння до середини, ганьбили Авдиковського останніми словами та грозили, що тут жде його певна смерть, шибениця. Радник Курилович, що був саме тоді в Авдиковського, старався напасників опамятати, та дарамне. Він сам не був певний життя і мусів утікати. Напасники виломили ціле вікно з рамами та стали влазити до хати. Авдиковський втік до протилежного мешкання Г. Устіяновича та замкнувся на ключ. Та і туди прибігли напасники та намагалися двері виважити, кричали, що не вийде живий. І не знати, як усе булоб скінчилося, колиб припадком не зявився війт. Коли він побачив, яка небезпека грозить Авдиковському, казав задзвонити на ґвалт. Збіглися люди і напасників розігнали, а трьох із них зловили і так Авдиковського може і від смерти врятували. Він решту ночі провів уже безсонно і хоч хорий, мусів вертатися до Львова.

А те все мало бути за це, що Авдиковський сповнив президіяльний розпорядок, який забороцював у день 31. липня в память Теофіля Вішньовського всякі демонстрації, в церкві св. Лазаря, що була під його управою, не дозволив у той день виставити катафальок.

Те відношення поляків до нашого народу і до наших передових людей не змінилося й до нині.

Сьогодні можнаб уже списати цілий ряд ріжних прикладів такої „толеранції" поляків як ця остання. В цьому реєстрі не знайшов би ні одного року, де не булоб цих прикладів. Завершенням цього реєстру є покищо відомий уже світові нечуваний напад у польському соймі польського посла на митрополита Шептицького. І таксамо, як тому 90 літ били шиби в Трускавці Захарові Авдиковському, так уже кілька разів били шиби в палаті митрополита Шептицького у св. Юрі.

Тому на всі залицяння поляків, на всі обіцянки можуть українці відповісти тільки словами Шевченка:

„Гарний кожух, тільки шкода, не на мене шитий"...

Жіноча хитрість.

— Чи твій муж далі приходить пізно до дому?

— Вже ні. Я знайшла на те дуже простий спосіб. Коли він вночі приходив тихцем до спальні, я питаюся: „Чи то ти, Влодку?"

— Ну, і що з того?

— Те все, бо мій муж називається Микола.

Антін Чехов.

ОХОРОННІ ЗАСОБИ ПРОТИ ХОЛЄРИ

(Гумореска).

Нужденне містечко. Його, як каже місцевий тюремний сторож, не знайдеш на мапі навіть телескопом. Купається в південному сонці.

Тишина та спокій. Від городської думи до базару йде поволеньки санітарна комісія: міський лікар, комісар поліції, два повновласники ради та один делеґат купецтва. Ззаду в пристойній віддалі додержували їм кроку поліцаї.

Дорога комісії, як дорога до пекла, застелена благородними намірами. Санітарі йдуть, ґестикулюють руками, балакають про бруд, сморід, охоронні засоби й про інші холерні теми. Ті балачки такі мудрі, що комісар, який іде попереду, попадає нараз у захват, відвертається й каже:

— Отже, так саме, прошу панів, ми повинні частіше сходитися та побалакати! Бо воно й приємно та й чоловік почувається в порядним товаристві, а тимчасом що дня нічого, правду сказати, не робимо, лише сперечаємося все та сваримося. Далебі!

— Від когож то найкраще булоб зачати? — питається лікаря торговельний делеґат. Питається тоном ката, що вибирає жертву.

— Можеб ми, пане докторе, зачали від крамниці Ошийникова? Це, поперше, драбуга, а... подруге пора вже до нього забратися поважно. Саме тому кілька днів купили ми в нього гречаних круп і знайшли в них, даруйте за слово, щуряче лайно... Жінка не хотіла навіть їсти потім!

— Тож як буде? Як від Ошийникова то до Ошийникова, — каже апатично лікар.

Санітарі входять до „Складу чаю, цукру, кави й інших кольоніяльних товарів А. М. Ошийникова" та зараз, безцеремонно, забираються до ревізії.

— Гм... так! — каже лікар і приглядається до мистецьки уложених пірамід казанського мила.

— А щож це за Вавилонські вежі з мила побудував ти тут! Думка, справді, неабияка! Ну... ну... А це що таке? Дивіться панове! Демян Гаврилович позволяє собі краяти мило та хліб тим самим ножем!

— Таж від того не можна дістати холери, прошу пана доктора, — перебиває господар.

— Правда, правда, одначе воно всеж таки осоружне! Таж я також купую хліб у тебе.

— А... для ніжніших панів маємо спеціяльний ніж. Хай уже пан доктор будуть спокійні... Щож знову.

Комісар прижмурює свої короткозорі очі та зблизька приглядається до шинки. Довго шкробає її нігтем, голосно нюхає, вкінці постукав пальцем по шинці й питається:

— А може там сидить стрихніна, га?

— Деж знову... Відкіля... як можна навіть подумати!

Комісар бентежиться, відходить від шинки, знову прижмурює очі над цінником Асмолова і Сп. Торговельний делеґат всадив руку у бочівку з гречаними крупами, чує під пальцем щось мягке, наче оксамитне... Заглядає і по лиці йому розливається лагідна усмішка.

— Киць... киць! Гарненькі котятка! — каже пестливо делеґат. — Лежать собі в крупах і піднесли мордочки... а як пестяться! Ти міг би чейже й мені прислати з одно, Дамяне Гавриловичу!

— Чомуж би ні... Тут, прошу панів, маю закуски, коли панове хочуть побачити... селедці, сир, вуджений лосось, хай панове поглянуть... Лосося спровадив я в четвер, першої сорти... Михайле, дай но тут ножика!

Санітарі відкраюють по шматку лосося, понюхали його й пробують.

— Хай вже й я попробую при нагоді... — говорить наче до себе господар крамниці Дамян Гаврилович.

— Там десь у куті була пляшечка. Незле булоб напитися перед лососем... Зараз інакше смакує... Михайле, дай но пляшину.

Михайло надувається, мало йому очі не вискочать, відкорковує пляшку та з дзенькотом ставляє її на прилавку.

— Пити натще... — каже комісар і шкробається нерішуче в голову. — Зрештою хіба по одній... Лише спішися, Дамяне Гавриловичу, не дуже маємо часу на твою горівку!

За чверть години санітарі втирають уста, довбають сірниками в зубах і йдуть до крамниці Голорибенка. А тут, наче на злість, нема куди пере дістатися. Пять завадіяк, із червоними, зіпрілими лицями, виточують із крамниці бочку олію.

— Пхай направо!... Тягни з берега... до себе, до себе! Підложи тріску... а хай це чорт! Хай вельможний пан відійдуть, бо притиснемо ногу!

Бочка застрягла в дверях і — ані руш далі...

Хлопці пхають із усієї сили, сопуть голосно, кленуть на ввесь базар. По великих трудах, коли від довгого сопіння повітря стало змінювати первісну чистоту, бочка викочується нарешті, та, не знати чому, проти прав природи, котиться назад і знову застрягає в дверях. Сопіння починається наново.

— Тьфу! — плює комісар. Ходімо краще до Шибукина.

Ці ледарі сопітимуть до самого вечора.

Шибукинову крамницю санітарі застали зачинену.

— Якжеж це, таж ця крамниця була відчинена! — дивуються санітарі й поглядають один на одного. — Як ми входили до Ошийникова, то Шибукин стояв на порозі та полоскав мідяний чайник. Деж він дівся? — питаються прошака, що стояв біля зачиненої крамниці.

— Змилосердіться над бідним, нещасливим, Ісус Христос винагородить, Матінка Божа... — благає настирливо прошак — нещасний, вбогий каліка, не можу запрацювати...

Санітарі махають руками й ідуть далі; не йде лише повновласник городської думи Плунин. Той дає прошакові копійку та, наче злякався чогось, хреститься, біжить скоро за товаришами.

Дві години пізніше комісія вертається... Санітарі виглядають змучено. Ходили недаром: один із поліцаїв ступає поважно, несе кобелю, повну „зігнилих" яблук.

— Тепер булоб незле по дорозі сполокати горло — каже комісар, зиркаючи на вивіску „Продаж напитків на місці й додому". — Пора підкріпитися.

— Гм... так, воно не зашкодить. Ходімо, коли ви, пане, хочете!

Санітарі входять до трактіерні та сідають кругом округлого стола з повигинаними ногами. Комісар прикликає помічника й на столі зявляється пляшка.

— Шкода, що нема чим закусити — каже торговельний делеґат, як випив чарку та скривився. — Ти міг би ще дати якого огірочка, чи що... А зрештою...

Делеґат відвертається до поліцая з кобелею, вибирає найздоровіше яблуко та відгризає чималий шматочок.

— Ах... тут є ще не дуже зіпсовані! — каже комісар із німим здивуванням. — Покажи но тут кобелю, хай і я собі виберу зо два! А найкраще постав тут кобелю... Переберемо що кращі, обчистимо, а решту можеш викинути. Пане докторе, наливайте! Оце так саме повинні ми частіше сходитися та побалакати. А тимчасом чоловік живе у тій пустелі, освіта за копійку, ні клюбу, ні порядного товариства — справжня Австралія! Пийте, панове! Пане докторе, яблучко знамените! Я сам власноручно обібрав для вас!

— — — — — — — —

— А де пан начальник прикажуть дінути кобелю? — питається поліцай комісаря, що виходив із трактіерні з товаришами.

— Ко-бе-лю? Яку кобелю? Розумію! Знищити разом із яблуками, бо... зараза.

— Яблука панове зїли.

— А... а... дуже мені приємно! Слухай... іди до мене до дому та скажи пані начальниковій, хай не гнівається... Я лише на годинку... передріматися до Плунина. Розумієш? Передріматися... в обіймах Морфея, Шпрехен зі дайтш, Іван Андреїч...

Комісар підвів очі до неба, сумно похитує головою, розкладає руки тай каже:

— Таке то наше життя!

ГРЕКИ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ГУЦУЛЬЩИНОЮ

На Гуцульщину приїхала була офіціяльна прогулька представників міністерства хліборобства Греції під проводом ґенерального директора міністерства, Петра Канаґуініса. Греки, яких більша частина їх рідного краю пригадує під тереновим оглядом Гуцульщину, бажали зазнайомитися з уладженнями та хліборобською культурою високих гуцульських полонин, головнож цікавилися гуцульськими кониками. Греки відвідали Жабє, куди приїхали люксусовим автом. На місці закупили кілька коників „гуцуликів", яких відіслали до Греції. Захоплювалися краєвидами Гуцульщини. Приобіцяли приїхати ще й в осени, коли то гуцули зганяють маржину (худобу) з полонин. Відвідали теж Заліщики.

ПРОТОКОЛ

(ДОКІНЧЕННЯ).

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЬ У ДНЯХ ВІД 14-го ДО 18-го БЕРЕЗНЯ 1938 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81—83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

(5)

Радний Т. Шпікула питає, чи є ще такі стейти, в яких У. Н. Союз робить бизнес, а не має дозволу. Також запитує, чому не звільнено від передплати „Свободи" Теодора Квачана, члена від. 221, який знаходиться у старім краю.

Щодо першого запиту, відповідає гол. рек. секретар, то є ще два такі стейти, в яких У. Н. Союз саме тепер старається про потрібний дозвіл, а щодо члена Теодора Квачана, то згідно зо статутом, екзекутивний комітет не міг звільнити його від передплати „Свободи", тимбільше, що той член іще далі знаходиться у старім роді обезпечення.

Радний А. Шумейко завважує, що молодь замало цікавиться зборами відділів. Йому йде головно про ті відділи, до яких належить сама молодь. Вона дуже часто навіть не знає про збори, бо не читає оголошення в „Свободі". Тому добре булоб, якби можна було поміщувати оголошення про збори молодечих відділів не в „Свободі" але в „Юкрейніен Віклі".

Це буде можливо зробити, відповідає гол. рек. секретар.

Радний В. Дідик: Щоб оживити організаційну працю та приєднувати більше членів головно з молодого покоління, конче потрібно підшукати по всіх більших містах відповідних організаторів, які посвячувалиб увесь час тільки на Союзову працю.

Гол. рек. секретар зазначує, що ту справу треба буде докладно обговорити при точці ухвал і внесень.

Заступник гол. предсідника Г. Герман запитує, чи У. Н. Союз іще далі висилає „Юкрейніен Віклі" також такій молоді, яка не є членами У. Н. Союзу. Бо, як пригадую собі, зазначує заступник гол. предсідника, то два чи три роки тому читав я в ухвалах головного уряду про те, що вказаним булоб зібрати адреси студіюючої молоді й висилати їй безплатно „Юкрейніен Віклі".

Гол. рек. секретар: Ми висилаємо ще досі безплатно кількасот примірників „Юкрейніен Віклі такій молоді, яка ще не є в У. Н. Союзі, а, щодо якої ми маємо надію, що бодай частину з неї дістанемо до нашої організації. Упродовж цього року ми поведемо в тій справі окрему кампанію.

На тім закінчено дискусію над звітом головного рекордового секретаря Д. Галичина й на внесення контрольора Р. Смука, поперте радними М. Давискибою і В. Дідиком, принято його звіт так, як він був зложений та уділено йому вотум довіря одноголосно через повстання з місць.

З черги наступила дискусія над звітом головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна, в якій забирають слово: М. Давискиба, Д. Капітула, С. Куропась, І. Лисак, І. Ваверчак, О. Е. Малицький, д-р А. Т. Кібзей, О. Запоточний, І. Гузар, Т. Шпікула, А. Шумейко й С. Слободян.

Радний М. Давискиба запитує, скільки є таких відділів, що не присилають начас місячних розметів. Бо коли відділ не присилає начас розмету, каже радний М. Давискиба, а покажеться, що це діється з вини урядників чи урядника відділу, то таких урядників чи урядника треба негайно усувати з уряду, бо інакше можуть потерпіти члени дотичного відділу зовсім невинно. Тому екзекутивний комітет повинен про це подбати, щоб не держати при уряді таких урядників по відділах.

Гол. фін. секретар-касієр зазначує, що 75 відсотків усіх відділів присилають розмети в останніх пятьох днях місяця, а є коло 20 таких відділів, які постійно спізнюються з висилкою розмету й присилають його вже по першім наступного місяця. Це надзвичайно утруднює й припізнює місячні замкнення та взагалі всю роботу головної канцелярії. Крім цього всякі зміни в руху членів і фінансові звіти тих усіх відділів, які присилають свої належитости вже по першім, не можуть бути перепроваджені й вчислені до звідомлень за минулий місяць, а це знову вносить заколот та неточність в діловодстві дотичних відділів.

Заступник гол. предсідника Г. Герман завважує, що по деяких відділах нема відповідної контролі над діловодством секретарів і над тими грішми, що вони колектують, а тому трапляються випадки надужить і спізнювання висилки належитостей.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула зазначує, що вказаним булоб, щоб усі секретарі були бондовані. Також запитує, на яку суму зо здепонованих грошей дають банки запоруку. Бо, як відомо, держава дає запоруку до $5,000, а тому для кращої забезпеки треба розділювати депозити між більше число банків.

Державна запорука в джерзіситських банках є тасама, яку дають банки по всіх інших місцевостях. Ми стараємося не держати більших сум в однім банку. Коли мова про гроші депоновані на контах ощадности, то ці депозити незначні, бо банки платять тепер дуже малі відсотки. Та на чекових контах ми мусимо держати такі суми, які є потрібні для тих виплат, що їх організація має кожного місяця. А тих виплат є тепер багато. Колиб держати на чекових контах малу суму, тоді треба би було платити банкам окремо за обслугу.

Контрольор С. Куропась питає, на якій підставі екзекутивний комітет виплачує запомоги з фонду запомогового.

Фін. секретар-касієр: Запомоги виплачується згідно з постановами статуту. Виняток зроблено тільки на конвенції, де комісія просьб і скарг одобрювала навіть такі просьби поодиноких членів, які, згідно зо статутом не були управнені до запомог, і які не вносили навіть просьб про запомогу на приписаних статутом формулярах.

Радний І. Ваверчак подає свої завваги щодо того, в який спосіб треба поступати набудуче і як провірювати таку справу, щоб запомоги отримували тільки такі члени, які є управнені і яким та запомога справді належиться.

Радний М. Давискиба зазначує, що деякі відділи жадають забагато запомог, не зважаючи на те, що коли запомоги будуть отримувати такі члени, що не є до них управнені, тоді таким поступованням кривдиться тих членів, яким запомога належиться, а які не можуть діставати відповідної суми. Щоб справа запомог могла бути полагоджувана справедливо й згідно зо статутом, то тут найбільше можуть помогти самі відділові урядники, якщо вони висилатимуть до головної канцелярії тільки такі просьби про запомоги, які відповідають вповні вимогам статуту.

Контрольор О. Е. Малицький: Невилікувально хорі члени, які дістають запомоги на конвенції, вважають, що такі запомоги були їм уділені в дорозі ласки, а тому вони, крім цеї запомоги, є ще управнені в тому самому році до тої сталої одноразової запомоги, яку вони дістають кожного року. Як мені відомо, то екзекутивний комітет відмовляє таким членам другої запомоги в тому самому році й з цього повстають непорозуміння і нарікання. Тому ми повинні рішити, чи запомогу, уділену на конвенції, треба вважати правильною запомогою, чи запомогою в дорозі ласки. Контрольор О. Е. Малицький також завважує, що деякі секретарі говорять членам, що У. Н. Союз не приймає річних вкладок. Тому добре булоб, якби фін. секретар-касієр подавав час від часу в офіційнім органі У. Н. Союзу відповідне вияснення в тій справі.

Фін. секретар-касієр: Запомоги уділюється згідно зо статутом, а статут не постановляє ніяких запомог у дорозі ласки. Тому, коли член дістав запомогу на конвенції, то в тім самім році такий член не є управнений уже до ніякої запомоги.

Радний О. Запоточний зазначує, що він має такий випадок у відділі 123, де член дістав на конвенції $100 за втрату ноги, й цю поміч цей член уважає як таку, що він її отримав у дорозі ласки.

Фін. секретар-касієр відповідає, що статут передбачає $250 за втрату ноги, а тому, коли член отримав $100 на конвенції, то тих $100 мусять бути зачислені до тої суми, яка належиться тому членові за втрату ноги.

Радний С. Слободян запитує, чому відмовлено запомоги одному членові з від. 239, що був перейшов з молодечого департаменту до старших і по кількох місяцях переходу просив про запомогу.

Фін. секретар-касієр: Цей член не заплатив був іще ані одного цента до фонду запомогового, а тому відмовлено запомоги. Ми не можемо виплачувати запомог у таких випадках, бо вже й так виплачуємо кожного місяця на запомоги далеко більшу суму, як члени вплачують на ту ціль.

Радний І. Лисак завважує, що в 1937 році направки й малювання власних домів У. Н. Союзу коштували коло $4,000. Отже, чи на ті всі роботи були предложені оферти від кількох людей, чи може тільки від одної особи, питає гол. радний.

Фін. секретар-касієр: Ми маємо на кожну більшу роботу кілька оферт. Цього домагалася навіть контрольна комісія, і ми відповідно до того поступаємо. Малювання домів, яке представляє найбільшу рубрику між видатками, виконує член У. Н. Союзу, п. Джміль, якого оферти є найприступніші.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей ставить такі запити: 1) Чому організація держить гроші в малих банках? 2) Колись уділювано студіюючій молоді стипендії на більшу суму. Чи ті стипендії сплачено? 3) На що є призначений фонд ім. С. Ядловського? 4) Яку запоруку мають бонди Філіпіно Айленд?

Фін. секретар-касієр: За останніх 6 років не депоновано грошей у ніякім малім банку. Ці депозити, що є ще тепер по малих банках, походять з давніших часів. Та ці всі депозити представляють тепер малу суму.

Щодо звороту стипендій, то тільки деякі сплатили їх, а 75 відсотків зовсім не сплачують. У кількох випадках маємо навіть дуже сумний досвід з уділеними стипендіями. Деякі стипендисти, що отримали від У. Н. Союзу по $500, є тепер уже на професійних чи інших становищах, і вони не тільки що не почуваються до обовязку звернути гроші, але деякі перестали навіть бути членами У. Н. Союзу.

Справа фонду ім. С. Ядловського мається так, що відсотки з цього фонду є призначені на уділення стипендій тим, що походять з того самого села або повіту, з якого походив покійний Ядловський.

Щодо бондів Філіпіно Айленд, то вони представляють солідну й забезпечену інвестицію, коли мати на увазі, що вони були видані під наглядом американської державної скарбниці й підписані американським секретарем війни.

Радний Т. Шпікула запитує, чому досі не виплачено організаторських нагород за тих членів, що були приєднані до У. Н. Союзу в жовтні, листопаді й грудні 1937 року.

На те питання відповідає гол. рек. секретар, зазначуючи, що нагороди виплачується завжди в таких місяцях: у березні платиться нагороди за членів, що були приєднані в жовтні, листопаді й грудні; у червні платиться нагороди за тих членів, що були приєднані впродовж січня, лютого

й березня; у вересні платиться нагороди за тих членів, що були приєднані впродовж квітня, травня і червня; у грудні платиться нагороди за тих членів, що були приєднані впродовж липня, серпня і вересня.

Радний А. Шумейко питає, яку нагороду отримують секретарі відділів. Також завважує, що екзекутивний комітет не повинен давати ніякого бизнесу такому українському професіоналістові, який навіть не вважає за відповідне вписати в члени У. Н. Союзу свого сина. Бо він знає про один такий випадок.

Фін. секретар-касієр: Секретарі отримують два і пів відсотка від сколектованих грошей за обезпечення членів. А за нових членів нагорода виносить 25 відсотків, але таку нагороду платиться тільки в першому році членства такого нового члена.

Радний І. Гузар заявляє, що питання, яке він бажав поставити, вже було поставлене іншим головним урядником та вияснене фін. секретарем-касієром.

На тім вичерпано дискусію над звітом головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна й на внесення контрольора С. Куропася, поперте заступницею гол. предсідника Марією Малевич і радним А. Шумейком, принято його звіт та уділено йому вотум довіря одноголосно через повстання з місць.

Опісля приступлено до дискусії над звітом головної контрольної комісії. По вияснені деяких запитів, поставлених радними С. Слободяном і І. Гузаром, радний І. Ваверчак ставить внесення, щоби приняти звіт головної контрольної комісії та уділити їй вотум довіря через повстання з місць. Це внесення, поперте радним І. Лисаком і Стефанією Палівродою, перейшло одноголосно й головній контрольній комісії уділено вотум довіря через повстання з місць.

У дискусії над звітом відповідального редактора „Свободи", д-ра Л. Мишуги, забирали слово: С. Куропась, Р. Смук, О. Е. Малицький, д-р А. Т. Кібзей, Марія Малевич, І. Гузар, М. Давискиба, І. Лисак, Стефанія Палівода й Г. Герман.

Головні урядники запитували в справах, які є обняті тими контрактами, що їх заключено між У. Н. Союзом та Українською Пресовою і Книжковою Спілкою. Отже запитувано, чи редакція „Свободи" виконує як слід свої зобовязання супроти членів У. Н. Союзу й цілої організації, то значить, чи дає членам цікавий часопис, чи напрям того часопису відповідає значній більшості членства та чи часопис веде відповідну пропаганду за збільшення членів У. Н. Союзу.

Д-р Л. Мишуга давав на ті всі питання відповіді, з яких головні урядники були вповні вдоволені. Головні урядники також ствердили, що тепер часопис поліпшено під кожним оглядом: щодо його зверхнього вигляду й щодо матеріялів, поміщуваних у нім.

Опісля радний І. Лисак поставив внесення, щоб приняти звіт відповідального редактора, д-р Л. Мишуги, який то звіт обіймав діяльність редакції від 1-го січня до 30 листопаду 1937 р., та уділити цілій редакції вотум довіря. Те внесення, поперте радними І. Ваверчаком і М. Давискибою, перейшло одноголосно й цілій редакції уділено вотум довіря через повстання з місць.

На внесення предсідника контр. комісії Д. Капітули, поперте контрольорами Р. Смуком і О. Е. Малицьким, рішено приняти звіт усіх головних радних без дискусії й уділити їм вотум довіря. Це внесення перейшло одноголосно, а вотум довіря уділено через повстання з місць.

Радний М. Давискиба: Жалую, що сьогодні в ночі мушу відїхати до дому. Зайшло так, що я міг звільнитися від роботи тільки на кілька днів і завтра вже мушу бути при праці. Відїжджаючи, хочу сказати, що я багато скористав з тих нарад і цеї живої дискусії, яка ту велася. Я тепер їду додому й беруся до Союзової праці ще з більшим запалом і енергією, бо переконався, що ми справді маємо для кого працювати, що наша організація є під кожним оглядом взірцева, що вона зростає в силу членами й маєтком, що вона совісно виконує свої зобовязання супроти своїх членів і супроти цілої нашої української імміграції. Тому нам треба працювати для неї таксамо совісно, а зокрема ми, головні урядники, повинні виконувати цей обовязок якнайкраще. Союзову працю ми мусимо починати в першій мірі від себе самих, а тоді й відділові урядники підуть за нашим прикладом.

Гол. предсідник подякував головному радному М. Давискибі за його щиру співпрацю у нарадах головного уряду, й закрив збори в годині 5:30 ввечір.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Заступник гол. предсідника Г. Герман відкрив наради в годині 9:30 рано і предложив на порядок дня наступну точку нарад, а саме: **внесення й ухвали.**

Продаж реальностей. Цю справу реферує гол. предсідник. Я вже в своїм звіті згадав, що справа продажу реальностей є важна, а рівночасно й трудна до переведення. Бо коли трапляються купці на Союзові реальности, то звичайно вони хотілиб купувати такі доми, які приносять У. Н. Союзові добрі відсотки (від 5 до 10 відсотків). Такі реальності можнаб легко продати з зиском, одначе ми не спішимося з продажем того роду реальностей. Ми хотіли би продавати такі реальності, які не приносять відповідних відсотків, але на них не легко знайти купця. Тому, коли прийшлось би продавати реальності, то очевидно найкращий спосіб був би продавати разом кращі й гірші, так, щоб одно покривало друге. Я підношу ту справу не тому, що вона може нагла, та що нам може треба зараз продавати Союзові реальності. Я згадую про неї тому, щоб ми добре застановилися над тою справою, та щоб головний уряд дав екзекутивному комітетові відповідну директиву, якою він міг би кермуватися, колиб зайшла така потреба, що реальності треба продавати. Ця потреба моглаб зайти тоді, колиб асекураційний департамент настоював на продаж реальностей, бо, як мені відомо, асекураційний комішенер стейту Ню Йорк недавно пропонував, щоб леґіслятура ухвалила відповідний закон щодо продажу реальностей, які тепер посідають усі асекураційні компанії і запомогові організації. Колиб нам прийшлося сьогодні продавати всі реальності, то на деяких можна би заробити, а на деяких треба би стратити. Та найважніше те, яких умов продажу треба би жадати. Бо звичайно всі купці, що інтересуються купном домів, хотіліб купувати в такий спосіб, щоб давати готівкою 10 відсотків із загальної ціни купна, а на решту хотіліб дістати від організації морґеджі з низькими відсотками.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула є тої думки, що організація повинна продавати ті реальності, які можна продати й на яких можна заробити. Треба старатись продавати за готівку й не давати нікому морґеджів на ті самі реальності.

Контрольор Р. Смук заявляється за те, що треба чимскорше, навіть зо стратою, продавати ті реальності, які не приносять У. Н. Союзові належних відсотків. Коли не можна дістати відразу відповідної суми готівкою, тоді треба продавати на так званий „ленд контракт", не даючи права власности так довго, аж доки не буде заплачена принаймні половина ціни купна.

Фін. секретар-касієр завважує, що нема потреби й причини спішитися з продажем реальностей, тимбільше, що всі реальності разом приносять тепер організації добрі відсотки.

Радний І. Лисак є за те, щоби продавати такі реальності, на які трапляється купець, без ріжниці, чи це ліпші чи гірші реальності.

Радний І. Гузар: Колиб можна підшукати таку компанію, яка купилаб усі реальності нараз, то це булоб найкраще.

Контрольор Р. Смук: Наша засада повинна бути, щоб не держати реальностей. Крім цього треба жадати сплати морґеджів, бо фактом є, що є багато таких морґеджів, від яких організація отримує належні відсотки, а також і податки є на них точно плачені, одначе власники морґеджів не сплачують нічого або дуже мало капіталу. Головно, коли мова про такі морґеджі, що були давно уділені, то тут треба таки настоювати, щоб і капітал був сплачуваний.

Контрольор О. Е. Малицький ставить внесення у справі продажу реальностей такого змісту: Маючи на увазі, що У. Н. Союз має поважну суму грошей, інвестованих у реальностях, головний уряд є за те, щоб, коли трапляється нагода, продавати Союзові реальності, без ріжниці на те, чи вони приносять тепер більші чи менші зиски. Головний екзекутивний комітет повинен уживати притім свого найкращого розсудку та продавати реальності за готівку або на „ленд контракт".

До цього внесення контрольор С. Куропась робить іще такий додаток: колиб ухвалено такий закон, згідно з яким асекураційні компанії й запомогові організації булиб обовязані випродати впродовж якогось часу свої реальності, тоді екзекутивний комітет У. Н. Союзу повинен розслідити можливість іншого способу власности реальностей і поробити відповідні кроки в порозумінні з головним урядом У. Н. Союзу. Ці внесення, поперті радними Т. Шпікулою й І. Лисаком, перейшли одноголосно.

Морґеджі. Предсідник контр. комісії Д. Капітула ставить у справі морґеджів отсе внесення: Тому, що деякі власники домів не сплачують капіталу від морґеджів У. Н. Союзу, головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу повинен домагатись такої сплати, відповідно до існуючої умови, головно на тих морґеджах, які уділено давніше.

Це внесення, поперте контрольорами Р. Смуком і С. Куропасем, принято одноголосно.

Обнижка реальностей. Предсідник контр. комісії Д. Капітула завважує, що в 1937 році обнижено Союзові реальності на $56,112.24. Ту суму взято з загальних доходів, а на його думку, квоту, призначену для обнижки, треба брати тільки з зароблених відсотків на реальностях. Коли, наприклад, якась реальність принесе 6 відсотків, чи більше, то всі відсотки понад три й пів проценту треба вживати на обнижку інвестицій у тих реальностях, які не приносять відповідних зисків.

Над цею справою вивязалась оживлена дискусія, у якій забирають слово контрольори д-р А. Т. Кібзей і О. Е. Малицький, а також радні В. Дідик і О. Запоточний.

Опісля предсідник контр. комісії Д. Капітула ставить отсе внесення: Щоб обнизити інвестиції в деяких реальностях, які не приносять відповідних зисків, потрібно, щоб на їх сплату переносити надвишку зароблених відсотків з тих реальностей, на яких відсотки виносять більше як чотири проценти. Отже вся надвишка понад 4 проценти повинна бути перенесена на обниження інвестицій у згаданих реальностях.

Згадане внесення, поперте контрольором О. Е. Малицьким і радним І. Ваверчаком, перейшло одноголосно.

Орґанізування членів. У тій справі забирає насамперед слово гол. рек. секретар. Обговорюючи справу орґанізування членів, зазначує рек. секретар, ми повинні застановитись над способами, як зберегти старий бизнес, або іншими словами, як зменшити суспензу членів, а також як поширити новий бизнес, або іншими словами, як оживити орґанізаційну працю і дістати більше нових членів. Суспенза членів і орґанізування членів — це дві нерозлучні справи, які впливають додатно або відємно на розбудову орґанізації. Бо щоб орґанізація могла як слід розвиватись, то праця мусить бути виказана рівночасно в обох напрямках, а саме, в збереженні старого й поширенні нового бизнесу. Не зважаючи на депресію, коли мова про орґанізування нових членів, то ми всетаки робимо поступ. В останніх двох роках ми приєднали споре число нових членів. Та вже зовсім зле стоїть справа з суспензою членів. Тут ми йдемо постійно до гіршого. Бо чимраз більше з тих членів, що є суспен-

довані, не є приймані наново. Число таких членів доходить уже до 50 відсотків. Це така серйозна справа, що на неї нам треба тепер звернути якнайпильнішу увагу. Це справа, яка здержує зріст цілої нашої організації. Бо що тільки ми приєднаємо нових членів, бо що тільки ми збільшимо членство У. Н. Союзу, то зараз найдуться відділи, які насуспендують стільки членів, що та суспенза відразу знищить увесь прибуток.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей: Як збільшити нашу організацію новими членами, це найважніша точка наших нарад. У справі організування нових членів я маю вже деякий досвід, який я здобув, приєднуючи членів у Дітройті. Отже, на мою думку, нам потрібно постійних організаторів принаймні по всіх більших містах. Тими організаторами можуть бути секретарі чи інші урядники та члени відділів. Організаторам треба дати належну заплату, коли вони будуть приєднувати відповідне число нових членів. Організатори повинні приєднувати членів до всіх відділів у дотичній місцевості. Крім цього треба вести на місцях активнішу Союзову працю. Для зосередкування цеї праці треба творити окружні Союзові комітети та влаштовувати спільні Союзові Дні. Головна канцелярія повинна також помагати місцевим відділам у їх праці, в їх старанні організування нових членів. У тій цілі головний рек. секретар повинен частіше відвідувати відділи.

Контрольор С. Куропась завважує, що звіт гол. рек. секретаря виказує, що було 120 таких відділів, які не приєднали ані по одному членові впродовж цілого року. Значить, велика частина нашої організації є зовсім неактивна. І які обставини не склались би на такий стан, то всетаки те число зависоке. Воно навіть трудно повірити, щоб У. Н. Союз мав аж 120 таких відділів, які зовсім не виказують ніякої роботи. Тому нам, головним урядникам, треба ту справу припильнувати на місцях. Треба звернути увагу на ті неактивні відділи, відвідувати їх частіше, знайти причину їх неактивности й старатись ту причину усунути.

Радний В. Дідик: Дуже важною є справа суспензи. Отже в тій справі можуть помогти найбільше секретарі відділів. Від них залежить, чи в будуччині ми потрапимо зменшити суспензу членів, чи ні. Бо показується, що коли секретар дбає про свій відділ, коли він дбає про його зріст, то допустить до суспензи члена тільки в крайніх випадках. Маючи на увазі, що секретарі дістають певну нагороду, ми повинні вимагати від них праці. Ми повинні вимагати, щоб секретар обовязково задовідав такого члена, що має бути суспендований, і старався його переконати задержати членство. Бо особистим контактом можна здержати суспензу багатьох членів.

Заступник гол. предсідника Г. Герман: Щоби переконувати когось іншого стати членом У. Н. Союзу, то в першій мірі треба самому давати добрий приклад. Знаю таких секретарів, що мають родини з пятьох осіб, а є тільки самі членами У. Н. Союзу, бо жінка й діти не належать. Якжеж такий секретар може приєднувати нових членів, коли його власна родина не є в Союзі? Хочу зазначити, що ми не можемо будувати У. Н. Союзу чужими руками. Щоб У. Н. Союз міг зростати, то в першій мірі даймо йому своїх дітей. А дальше, плекаймо вірність і привязання до своєї організації. Творім життя не поза Союзом, але в Союзі й працюймо в першій мірі для Союзу.

Контрольор О. Е. Малицький: Як ми добре застановимося над справою організування молоді до У. Н. Союзу, то переконаємося, що тяжче є нераз вдержати члена, ніж його дістати. Яка причина цього? На мою думку, найважнішою причиною є те, що в наших відділах є цілковитий застій, що там нічого не робиться, що там нема ніякого життя. Щоб цьому лиху зарадити, щоб придержати молодь при організації. нам треба почати по відділах активну роботу. Нам треба творити при відділах секції спорту, співу, музики, курси української мови для молоді. На конвенції ухвалено, щоб ужити відповідну суму грошей на поширення спортової акції серед Союзової молоді. Та треба мати на увазі, що ми не можемо задоволити спортом усю молодь. Нам треба попирати й помагати кожній зорганізованій активности молоді, кожній такій активності, яка тільки зможе помогти задержати при членстві ту молодь, що вже є в Союзі, а з другої сторони, зможе заохотити також вступати в члени ту молодь, яка ще не є в Союзі.

Контрольор р. Смук: Відвідуючи відділи У. Н. Союзу, я чув нераз нарікання зо сторони секретарів, що У. Н. Союз не звертає їм навіть видатків на почтові значки. Коли би було можливе звертати такі дрібні видатки, то це усунуло би багато непотрібних нарікань.

Фін. секретар-касієр: Згідно з ухвалою конвенції з травня 1933 року, головна канцелярія повинна висилати й висилає відділам кожного місяця одну оплачену коверту для присилки їх розмету.

Радний І. Гузар: Ми все говоримо багато про секретарів відділів, а не згадуємо нічого про предсідників чи касієрів, так, якби тих урядників не було. Ми все підносимо й вивищуємо секретарів понад інших урядників і в такий спосіб доводимо до того, що секретарі вважають себе дуже незалежними й не хотять дбати як слід про організацію. Бо колиб вони дбали, то ми не малиб стільки суспендованих членів. Бо коли вони дістають заплату, то це їх обовязок допильнувати члена, піти за ним та переконати його, щоб він не лишав організації. Такий стан буде тревати так довго, як довго У. Н. Союз буде винагороджувати тільки секретарів, а предсідників і касієрів ні. Беручи ту справу справедливо, то нагорода повинна бути розділена між секретаря, предсідника й касієра. Колиб так було, тоді булаб кооперація у праці, тоді всі урядники дбали би про те, щоб не було стільки суспендованих членів.

Щодо організаторів, то, на мою думку, організатор повинен приєднувати членів до всіх відділів, а тому такий організатор не повинен бути урядником у ніякім відділі. Бо тоді буде певність, що він не буде робити ріжниці щодо відділів і буде давати нових членів до всіх відділів.

Радний І. Лисак: Ціла біда в тім, що ми приїжджаємо на річне засідання і радимо тут не як головні урядники, але як предсідники або секретарі відділів. Я зовсім не поділяю думки І. Гузара, що, мовляв, ми вивищуємо занадто секретарів. Бо секретар виконує таки у відділі головну працю. Секретар мусить нераз ходити й по хатах та колєктувати вкладки, а така праця забирає час і не є легка. А буває і таке, що ще й за предсідником треба нераз ходити, щоб він підписав звіти та розмет. Тому треба винагороджувати тих, що працюють.

Щодо організування нових членів, то тут потрібно, щоб екзекутивний комітет виготовив та предложив відповідний плян, у який спосіб треба повести ту працю.

Заступниця гол. предсідника Марія Малевич завважує, що радний І. Лисак мав слушність, коли твердив, що секретарі відділів таки найбільше працюють. Бо воно справді так є.

Щоб оживити життя по відділах, а головно, щоб заохотити молодь до праці, то, на думку пані Марії Малевич, молодь треба відділити від старших членів і творити з неї окремі відділи, які рядилиб самі собою та плекали товариське життя.

Радний О. Запоточний завважує, що відділові урядники часто не знають, у який спосіб підходити до справи організування нових членів. Вони не знають, якими фактами треба послуговатись та яких арґументів уживати, щоб зорганізувати нового члена. Тому головна канцелярія повинна давати відповідні пояснення у тій справі.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула: Суспенза членів, це справді важна проблема, а головно тепер, коли одна депресія не минулась, а вже почалася друга. Як секретар відділу, я нераз самий мушу ходити по хатах, щоб сколектувати членські вкладки та переконувати членів, щоб не лишали організації. Одначе зазначу, що всетаки особисті відвідини члена помагають багато в придержанні дотичного члена при організації. Бо є багато таких справ, які, коли їх належно вияснити, помагають придержати члена.

Ми сьогодні говоримо багато про те, якби зорганізувати молодь і якби її придержати. Ми готові видати гроші на ту ціль та помогти молоді організуватись у спортові дружини, чи творити секції співу, музики й т. п. Мій погляд на те все є трохи інакший. Ми видаємо й думаємо ще видавати гроші на молодь. Ми вже даємо молоді задармо „Юкрейніен Віклі" і це нас коштує річно тисячі (коло $6,000). Тепер маємо видати другі тисячі на спорт чи іншу активність молоді. А чи дістаємо ми нових членів з молоді відповідно до тих витрачених грошей? Чи не булоб кориснiше для організації видати ці гроші на поміч тим членам, що не можуть платити вкладок?

Радний С. Слободян: Ми помагаємо організувати молодь до ріжних ліг, а тільки не до У. Н. Союзу. Вже час, щоб ми зачали робити для Союзу й організувати молодь тільки до Союзу. Щодо організування нових членів, то я вважаю, що головна канцелярія повинна виготовити відповідні агітаційні брошури й відозви, в яких булиб коротко подані ріжні факти про У. Н. Союз.

Радний Т. Шпікула: Гол. рек. секретар зазначив, що є досить таких урядників, які не визнаються як слід на обезпеченні, а тимсамим не знають, як підходити до справи організування членів. Щоб цьому зарадити, то тут не вистарчать листи, відозви та заклики. Тут потрібно особистого контакту. Треба створити принаймні по більших центрах школи для відділових секретарів, а гол. рек. секретар мав би помогти місцевим головним урядникам таку школу вести.

Радний А. Шумейко: Тут було піднесено, що молодь треба відділити від старших. Та трудність полягає в тім, що саме відділові секретарі не є за те, щоб молоді члени відходили з перестунними листами до молодечих відділів. Я також є за те, як сказав п. Капітула, щоб молоді не давати забагато задармо. Хай сама молодь собі здобуває. Але помогти треба, а я певний, що та поміч оплатиться. Бо хоч ми тепер видаємо гроші, наприклад, на „Юкрейніен Віклі", то цей інвестований гріш напевно принесе вже незадовго відповідні відсотки. Бо молодь уже організується в ріжні товариства, а коли вона буде зорганізована, то тоді буде й лекше дістати її в члени У. Н. Союзу.

Радний І. Ваверчак: Треба створити курси з відділовими урядниками та підготовляти їх на кращих організаторів. Булоб також добре назначити окружних організаторів, які малиб дбати про розвій відділів у їх округах. У такий спосіб поступають інші організації.

Контрольор С. Куропась: З тих усіх думок, що були тут висказані в справі організування членів, а також у справі суспенси членів, треба тепер вирішити якусь директиву. Тому я пропоную, щоб ця директива була така: Стверджено, що У. Н. Союз має замало організаторів, а тому доручається членам головного уряду, щоб у порозумінні з головним рек. секретарем підшукали відповідних організаторів принаймні по більших місцевостях. Головний екзекутивний комітет повинен припоручати головним урядникам, щоб вони відвідували в своїх місцевостях і в околиці такі відділи, які не виказують праці, а також такі відділи, що подають часто до суспенси нераз велике число членів. Зокрема головний рек. секретар повинен частіше відвідувати такі відділи.

Також стверджено, що причиною суспензи членів не є тільки депресія і безробіття, чи там те, що урядники деяких відділів не докладають належних старань у придержанні своїх членів, але що важною причиною суспензи є також ця обставина, що по відділах є цілковитий застій, що нема там ніякого життя й активности. Отже, щоб оживити працю по відділах, припоручено головним урядникам творити принаймні по великих центрах Союзові комітети, які влаштовувалиб спільно Союзові Дні, змагання Союзових спортових

дружин та взагалі вели місцеву роботу під іменем відділів У. Н. Союзу.

Повищу директиву-внесення приняли всі головні урядники однодушно.

Гол. предсідник: Заки закрию сьогоднішне засідання, хочу згадати про один сумний випадок, який навістив одну Союзову родину. Ви вже мали нагоду читати в „Свободі", що недавно відійшов від нас щирий Союзовий робітник і довголітній головний урядник нашої організації, бл. п. Василь Левчик. Згадуючи покійника, ми повинні потішити його рідню бодай тим, щоб вислати їй від річного засідання головного уряду вислови нашого глибокого жалю і співчуття.

На внесення контрольора д-ра А. Т. Кібзея, поперте заступницею гол. предсідника Марією Малевич і радним І. Гузаром, припоручено гол. рек. секретареві вислати рідні пок. Левчика відповідного листа з висказом глибокого співчуття з приводу такої болючої втрати.

По цім гол. предсідник закрив наради в годині 5:30 ввечір.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Гол. предсідник відкрив наради в годині 9:15 рано. На порядок дня прийшла **справа спорту.** По зреферуванні цеї справи гол. рек. секретарем вивязалась дискусія, у якій забирають слово: Г. Герман, д-р А. Т. Кібзей, І. Ваверчак, І. Гузар, О. Е. Малицький, А. Шумейко, С. Куропась, Р. Смук і Т. Шпікула.

Заступник гол. предсідника Г. Герман: Нема двох думок щодо того, що молодь зацікавлена спортом, та що коли ми хочемо оживити наше Союзове життя по відділах, головно серед молоді, то нам треба йти назустріч творенню спортових дружин. Та треба мати відразу на увазі, що це мусять бути виключно Союзові дружини, значить, до тих дружин повинні належати тільки Союзові члени, а дружини повинні носити назву тільки У. Н. Союзу. Бо вже досить ми помагали ріжним клюбам молоді, давали навіть нагороди в спортових змаганнях, але ті клюби не служили інтересам У. Н. Союзу, а виказували вірність і привязання до тих організацій, до яких вони належали. Цю тактику поступовання нам треба тепер змінити. Ми повинні номагати тільки тим, що працюють для У. Н. Союзу, носять його імя, є йому вірні й до нього привязані. Щоби пустити в рух творення Союзових спортових дружин, треба назначити окремого спортового референта, який мав би повести цю справу. Коли мова про фінансову поміч, то тут ми мусимо мати на увазі ті фонди, якими ми можемо розпоряджати. На ту ціль призначено до $5,000 річно, отже ми зможемо за ту суму дати отсю поміч: Коли твориться спортова дружина, то ми повинні купити для неї на початок найважніші потрібні прилади, а опісля, коли будуть змагання дружин, то ми повинні давати відповідні нагороди для тих дружин, що були переможні: Поміч, призначена в початках на конечні прилади, не може виносити більше як $50 до $75. Щодо родів спорту, то тут треба пропаґувати ті, що тепер є найпопулярніші, а саме: „бескетбол" і „бейсбол".

Радний І. Ваверчак завважує, що найкраще булоб орґанізувати при відділах атлетичні клюби.

Радний І. Гузар є тої думки, що щоби поширити відповідно спортову акцію, то для тої цілі потрібні окремі інструктори.

Контрольор О. Е. Малицький: Ми вже маємо по Америці споре число таких клюбів, молоді, яка займається спортом. Між тою молоддю є також багато Союзовців, а тому в першій мірі треба звернути увагу саме на того роду клюби, що вже мають підготований ґрунт. Крім спорту нам треба також помагати й таким ґрупам Союзової молоді, яка замісць спорту любується, наприклад, у співі, музиці й т. п.

Радний А. Шумейко: Коли хочемо при помочі спорту дістати членів до У. Н. Союзу, то нам треба заінтересуватись насамперед такими клюбами молоді, яких члени не належать до У. Н. Союзу.

Контрольор Р. Смук: Треба зібрати потрібні матеріяли щодо ведення спортової акції, виготовити реґулямін і правила та повести цю акцію зразково й пляново.

Радний Т. Шпікула заявляється за те, щоб екзекутивний комітет підшукав відповідного інструктора, а цей інструктор мав би обїжджати Союзові відділи та помагати творити спортові дружини.

Гол. рек. секретар: Коли будемо ухвалювати в справі спорту якусь постанову, то не забуваймо на те, якими фондами ми можемо розпоряджати. От, наприклад, колиб наняти інструктора, який мав би обїжджати поодинокі місцевості, то його платня і кошти подорожі вичерпалиб майже ввесь фонд, отже не булоб чим помагати творенню спортових дружин чи якійсь іншій зорґанізованій акції молоді.

Контрольор С. Куропась ставить таке внесення: припоручається головному екзекутивному комітетові творити спортові дружини з членів У. Н. Союзу й помагати фінансово тим дружинам у міру тих фондів, які означила конвенція. Крім спортової акції треба звернути також увагу й помагати кожній такій акції Союзової молоді (спів, музика, навчання української мови), яка тільки могла би причинитись до оживлення життя по відділах, а з другої сторони моглаб заохотити вступати в члени У. Н. Союзу й тих, що ще не є зорганізовані.

Це внесення, поперте контрольором Р. Смуком і радним В. Дідиком, принято одноголосно.

Справа злуки У. Н. Союзу й Згоди Братств. Гол. рек. секретар переповів, що досі зроблено в тій справі, розказав докладно, в який спосіб треба би повести справу злуки, щоб вона відповідала вимогам асекураційних законів стейту Ню Джерзі і стейту Пенсильванія, а вкінці згадав і про видатки, які є получені з перепровадженням такої злуки.

У дискусії над тою справою висказують свої думки головні урядники, а саме, Р. Смук, О. Е. Малицький, І. Гузар, д-р А. Т. Кібзей, О. Запоточний, Т. Шпікула і Марія Малевич. Вони всі заявляються за злуку.

Опісля на внесення контрольора Р. Смука, поперте радною Юлією Баволяк і контрольором О. Е. Малицьким, ухвалено одноголосно, щоб головний екзекутивний комітет поробив належні кроки в цілі переведення злуки Згоди Братств з У. Н. Союзом уже в короткому часі.

Справа Сиротинця. По зреферуванні цеї справи гол. предсідником вивязалась коротка дискусія, в якій забирають слово контрольори Д. Капітула, С. Куропась, д-р А. Т. Кібзей і радні І. Гузар і С. Слободян. По вичерпанні дискусії предсідник контр. комісії Д. Капітула ставить внесення, щоби припоручити головному екзекутивному комітетові приспішити рішення конвенції в тій справі, а саме, порозумітися з сиротинцем сс. василіянок у Філядельфії щодо того, на яких умовах цей сиротинець міг би приймати дітей-сиріт Союзових членів.

Це внесення, поперте радними С. Слободяном і І. Гузарем, принято одноголосно.

Світова Вистава в Ню Йорку в 1939 році. Гол. предсідник зазначує, що в тій справі чотири запомогові орґанізації, а саме, У. Н. Союз, У. Р. Союз, Провидіння і Народна Поміч мали два рази наради й заявилися за те, що українська іміґрація повинна бути заступлена на тій виставі. А що запомогові орґанізації не можуть вести цеї акції, то вони видали заклик до всіх національних організацій з Ню Йорку й з близьких та подальших околиць, щоб вислали своїх делеґатів на збори та вибрали там виконне тіло, яке малоб занятися справою нашої участи у виставі.

Гол. рек. секретар дає загальний перегляд про саму виставу та про те, які є можливості нашої участи в цій виставі та які булиб видатки, получені з нашою участю.

У дискусії над цею справою головні урядники заявляються за те, що участь української іміґрації в Світовій Виставі в Ню Йорку є конечна та що У. Н. Союз, як завжди так і тепер, коли мова про пропаґанду української справи, повинен прийти з належною поміччю.

У дискусії забирали слово контрольори О. Е. Малицький, Д. Капітула, Р. Смук, д-р А. Т. Кібзей і радні А. Шумейко, Т. Шпікула, В. Дідик, І. Гузар.

Опісля на внесення предсідника контр. комісії Д. Капітули, поперте контрольорами О. Е. Малицьким і Р. Смуком, ухвалено одноголосно уповажнити головний екзекутивний комітет виасиґнувати з адміністраційного фонду суму від $1,000 до $3,000 на поміч нашій участі у світовій виставі в Ню Йорку, з тим, що та сума має бути виасиґнувана в міру потреби, та що одна з тих культурних програм, які булиб улаштовані українцями на тій виставі, малаб відбутися під іменем У. Н. Союзу. Крім помочі У. Н. Союзу екзекутивний комітет повинен звернутися також до членства У. Н. Союзу з проханням складати жертви на ціль нашої участи у виставі та присилати ті жертви впрост до У. Н. Союзу, щоб у такий спосіб мати точний перегляд щодо того, скільки складають члени У. Н. Союзу на згадану ціль.

Підмоги з народнього фонду на тутешні й старокрайові цілі. У справі стипендій-помочі студіюючій молоді забирають слово предсідник контр. комісії Д. Капітула й контрольор Р. Смук і зазначують, що набудуче головний екзекутивний комітет повинен виготовити окремий формуляр, і тільки на підставі такого виповненого формуляра річне засідання головного уряду малоб уділювати стипендії. У тім формулярі повинні бути подані відповіді на такі питання, як: скільки заробляють родичі апліканта, на якому році студій є аплікант, яку активність він виказує серед української американської молоді й т. п. Крім цього такий формуляр має бути потверджений урядом відділу, а таксамо до нього повинна бути долучена посвідка з університету про те, який поступ у науці дотичний аплікант робить.

На внесення контрольора Р. Смука, поперте радними І. Гузаром і Т. Шпікулою, рішено виасиґнувати $1,200 на поміч студіюючій молоді. Цю поміч отримали: В. Войтович, член від. 1, $50; С. Герман, член від. 15, $50; Т. Ґела, член від. 25, $50; Е. Малик, член від. 45, $50; З. Маланчук, член від. 54, $75; М. Тарас, член від. 75, $50; А. Масляник, член від. 87, $50; І. Олексин, член від. 102, $50; В. Паляниця, член від. 151, $50; П. Бонк, член від. 157, $50; Юлія Кусий, членка від. 171, $75; Д. Цмайло, член від. 188, $50; Емілія Ангел, членка від. 192, $50; В. Душник, член від. 204, $75; Е. Дзюма, член від. 210, $50; М. Сенюк, член від. 223, $50; Д. Коруна, член від. 276, $25; В. Пшик, член від. 319, $50; І. Кудлик, член від. 338, $50; Катерина Хомош, членка від. 338, $50; Зиновія Скоратко, членка від. 358, $50; А. Старушок, член від. 374, $50.

На внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте контрольором Р. Смуком і радною Стефанією Паліводою, постановлено призначити $750 на видання „Історії України" Грушевського й „Мойсея" Франка англійською мовою, з тим, що коли Обєднання буде видавати ці книжки, то в них має бути зазначено, що видання цих книжок уможливив головно У. Н. Союз.

На внесення радного С. Слободяна, поперте радним В. Дідиком і контрольором С. Куропасем, ухвалено більшістю голосів (11) призначити $50 для В. Душника на видання приготованої ним англійською мовою брошури про берестейський мир. Внесення радного І. Лисака в тій самій справі, поперте радним І. Ваверчаком, щоб уділити $25, дістало 6 голосів.

На внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте радними І. Ваверчаком і Стефанією Паліводою, рішено призначити $250 на памятник Володимира Великого (роботи Архипенка) в культурнім городі в Клівленді, з тим, що тих $250 мають бути передані при відкриті памятника, на якому має бути напис, що це дар У. Н. Союзу.

(Докінчення протоколу на стор. 3-тій „Свободи").

ЧИ БУДЕ УКРАЇНСЬКИЙ ПАВІЛЬОН НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ

На нарадах делеґатів та представників товариств, що відбулися в Ню Йорку 27-го березня, принято резолюцію „щоб українська громада в Америці взяла в Світовій Виставі якнайактивнішу участь та щоб виступила на ній у таких розмірах, на які дозволять фонди, зложені на ту ціль цілим українським громадянством в Америці”.

Значить, у резолюції міститься можливість будови окремого „Українського Павільону” на виставі. Це значить дальше, що така максимальна програма української участи у виставі потягне за собою видаток яких 100,000 долярів.

Дирекція Світової Вистави в Ню Йорку поставила день 15. липня 1938 р. як останній реченець на зголошення будови окремого павільону. Тому, коли ми, американські українці, хочемо мати свій павільон, Управа Українсько-Американського Виставового Товариства мусить мати гроші, або відповідну грошеву забезпеку до дня 15. липня, значить, упродовж неповних трьох місяців.

З огляду на повище сказане, прохаємо оцим усіх свідомих українських громадян та громадянок, а це: одиниці, організації, товариства, братства, сестрицтва, парохії, гуртки чи й окремі комітети, поспішити негайно із складанням дарів та жертв на Український Відділ Світової Вистави. ТУТ НЕМА ЩО ДОВГО ДУМАТИ, А ТРЕБА СКЛАДАТИ, ЗБИРАТИ І ПРИСИЛАТИ ГРОШІ НА ЗГАДАНУ ЦІЛЬ.

Коли в означенім реченці, себто дня 15-го липня б. р., будуть складені фонди на будову павільону, отже коли буде коло 75,000 дол., тоді Українсько-Американське Виставове Товариство внесе зголошення на будову окремого Українського Павільону. Коли ж таких фондів в означенім часі не буде, тоді У. А. Виставове Товариство складе таку програму української участи у Світовій Виставі, на яку дозволять прислані фонди.

Дари, жетрви, складки, збірки та всі інші грошеві посилки треба присилати на адресу:

NICHOLAS MURASZKO, Treas.,
P. O. Box 1014, Church St. Annex,
New York City.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МУЗИКА П. УГЛИЦЬКОГО ЧЕРЕЗ РАДІО.

В четвер, дня 14. квітня ц. р., чули ми через стацію W. O. R. композиції нашого композитора Павла Углицького. Було їх дві: Була Синфонієта, відограна орхестрою Валленстайна, а в ній сольо чельове „Зашуміла ліщинонька”, яке відограв п. Осип Ґіскин. Опісля відограно композицію „Човник”. Виразно проголошено, що це музика українського композитора Павла Печеніги-Углицького. Я слухав гри, а душа раділа, що наша пісня йде з такої великої стації, яку слухають міліони людей. Це великий здобуток. Бо нераз гидко слухати, а ще більш стидно, як нашу пісню грають чужі, собі на славу. Та тепер вже так не є. Ми маємо вже своїх композиторів, які навіть без помочі з нашої сторони компонують і пускають наші пісні в люди, пускають як клясичні річи, якими можемо похвалитися перед світом. Отакими річами вважаю і ці композиції п. Углицького, що їх оце чув через радіо.

о. С. Мусійчук,
Йонґставн, О.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НУ И РОЗГАДАЙТЕ ІХ.

Перед одним міським суддею в Брукліні, Ню Йорк, станув чоловік, обвинувачений за побиття власної жінки. Обвинувачувала сама побита. Обвинувачений не перечив закиду й суддя засудив його на кілька долярів гривни.

Досі все йшло звичайним тором. Та коли прийшлося платити гривну, сталася несподіванка: зявилася жінка засудженого й стала платити гривну з власної кишені. Суддя не втерпів і спитався: „Пощо ви його наперед арештуєте, а потім платите за нього кару?”

Втираючи сльози, жінка пояснила: „Він добрий муж, як тверезий. Лише біда, як напеться. Та це — через війну”. Обвинувачений оповів про свою службу на війні й суддя дарував йому кару. І подруги зийшли зо суду, держачися за попід руки.

Одначе, все таки чи вияснено, чому жінка казала чоловіка арештувати? Чи вона любить бути бита й ще за те платити?

ЖІНКИ ЯК ПРОВІДНЕЦІ.

На річному обіді абсольвентів Колеґії Велса д-р Вилйем Велд, президент тої колеґії, говорив на тему: „Жінки як провідники”, і в цій промові звернув увагу на важні суспільні переміни, що діються непомітно в громадянстві в Америці останніми часами.

Каже він, що маєток краю поволи переходить з рук чоловіків у руки жінок. Нині жінки мають уже в своїх руках 70 процентів національного маєтку Америки. Вони є бенефіціярами 80 процентів асекураційних поліс. Вони платять 80 процент спадкових податків. Вони мають 50 процентів шерів в американських корпораціях. Словом, жінка забирає в свої руки суспільний провід у Злучених Державах.

Бесідник уважає це явище за добре. Мовляв, жінки здіймають з плечей чоловіків тягар розпоряджати грішми на публичні цілі. Вони мають більше суспільного почуття, і це добре для громади.

ПО НИТЦІ ДО КЛУБКА.

Як пояснити саме явище? І як пояснити таке наставлення до нього цього вченого?

Американський письменник Джералд Варнер Брейс описує у своїй повісті під наголовком „The Wayward Pilgrims,” себто „Збиті з дороги паломники”, одну жінку, що мовляв, вона взялася студіювати слова народу, а замісць слів пізнавала культуру.

Нагадуються мені ці слова, коли мені прийшлося перекладати наголовок промови д-ра Велда. По анґлійськи цей наголовок звучав: „Women as Leaders.” При перекладанню на українську мову негайно виринає питання, чи перекладати: „Жінки як провідники”? Чи може: „Жінки як провідниці”? Кидається в очі, що в анґлійській мові пола провідника не підчеркується; чи це провідник чи провідниця, все буде „лідер”.

І так воно є не лише в цьому випадку, але й в багато інших. Анґлійська мова не звертає уваги на пол людини так довго, поки пол не стає суттєвою справою. В українській мові, як і в інших словянських мовах, як лише йде мова за людину, зараз звертається увагу на те, якого вона полу. Маємо тут важну ріжницю в культурі.

Не легко догадатися, що один пол такого народу, котрий звертає на ріжницю полів пильну увагу, буде поводитися супроти другого полу свого власного народу інакше, як поводиться один пол супроти другого в народі, в котрім ріжниці полів у кожному випадку не підчеркується.

ВЕЛИКДЕНЬ У ГРЕЦЬКОМУ МІСТІ

Англійський подорожник А. Нюмен видав книжку із подорожі на Сході. Описує там теж свої враження із Греції. Беремо з неї опис Великодня у місті Патре (Патрас).*)

У Страстний Тиждень на вулицях міста пекольний гамір. Перед Божим Гробом стріляють із моздірів, рушниць і пістолів, нарід у честь Христа кричить на ціле горло. У Страсну Суботу порозкладали серед вулиць ватри, а при них різали та четвертували баранів; кров бідних звірят плила вулицями, а перед кожним домом лежали дрожачі їх кадовби та окровавлені шкіри. Після утрені, в ночі, перед ватрами засідали громади людей та частувалися свіжо печеним мясом і крашанками. Було то гарне свячене, бо на щастя на світанку позамітали вулиці, а це рідко буває, бо звичайно тільки вітер, що віє від моря, віддає цю прислугу мешканцям Патрасу. На другий день Великодня на передмістях міста відбуваються парадні ігрища, при яких головну ролю відграють крашанки. При тих ігрищах, наче в давніх часах, мужчини танцюють і співають самі, а жінки не беруть участи в забавах і лише здалека приглядаються їм. Взагалі в усій Греції панує більше східній звичай, що жінки живуть тихим домашнім життям.

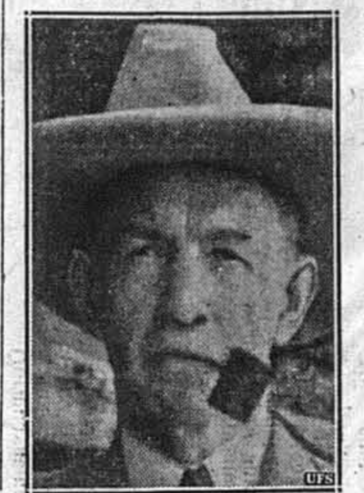
На прохід виходять на гору „Іпсиля Альоніє”, себто гірське повітря, відки дуже гарний вид на місто й околицю, залив і море.

*) Патре (Патрас) портове місто у Греції при партійському заливі, має 52,174 мешкаців. Вивозить річно родзинок (коринтів) за 18—20 міліонів франків.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться один тиждень пізніше, себто в неділю, 1. травня, з причини Великодніх Свят. Збори будуть в церковній галі при Оклей і Райс. Упоминаємо довгуючих членів прийти й позмозі свої залеглости вирівнювати. Члени, що були суспендовані минулого місяця, коли бажають остатись і надалі членами У. Н. Союзу, мають прийти на збори і повідомити уряд, то будуть приняті наново. Просимо старатись приєднувати нових членів. — Микола Гуль, предс.; Гаврил Дацьків, кас.; Іван Дацьків, секр.

ДІРБОРН, МІШ. Місячні збори від. 141 відбудуться в неділю, 1. травня, в год. 2:30, у Weteran Hall, 13844 Wellesley St. — Бутковський, секр.

ЧАРЛЗ ДОЗ ПЕРЕХОДИТЬ ОПЕРАЦІЮ.

Чарлз Доз, відомий шікаґовський міліонер, що був колись ґенералом підчас світової війни, а потім віцепрезидентом Злучених Держав, був недавно на весіллі Ворена Першинґа, сина ґенерала Першинґа, а зараз по весіллі пішов на операцію сліпої кишки.

Його памятають теж за те, що підчас конґресового слідства в справі ведення війни ґенерал викрикнув: „Гел 'н' Марія”.

Він має 73 роки.

(Докінчення протоколу зо стор. 20-тої додатку до „Свободи”).

На внесення контрольора Р. Смука, поперте контрольором С. Куропасем і радним Т. Шпікулою, ухвалено призначити $25 на українську щоденну школу в Шікаґо.

На внесення радного І. Лисака, поперте радним С. Слободяном і предсідником контрольної комісії Д. Капітулою, рішено більшістю голосів (10) виасиґнувати по $150 на Сиротинець у Філядельфії і на вищу школу в Стемфорді.

Внесення д-ра А. Т. Кібзея, поперте контрольором О. Е. Малицьким і радним В. Дідиком, щоб на ті цілі призначити по $100, отримало 8 голосів.

На внесення радного І. Ваверчака, поперте радним І. Лисаком і заступницею гол. предсідника Марією Малевич, рішено виасиґнувати $500 на визвольну боротьбу.

На внесення заступниці гол. предсідника, поперте предсідником контр. комісії Д. Капітулою і радним І. Гузаром, постановлено призначити: $250 на Рідну Школу; $150 на Оборону Лемківщини; по $100 на „Просвіту”, інвалідів і політичних вязнів; по $50 на Музей у Празі, Музей у Львові й на сироти.

Рек. секретар відчитав просьбу головного лікаря У. Н. Союзу, д-ра Ю. Андрейка, про підвишку його платні. По короткій дискусії над цею справою радний І. Лисак ставить внесення, а попирає його радний А. Шумейко, щоб головному лікареві підвищини платню на $50 річно, з тим, що д-р Андрейко повинен виказати якусь активність у користь У. Н. Союзу (наприклад, писати час від часу в „Юкрейніен Вікли”). Це внесення перейшло більшістю голосів (15). Внесення радного І. Гузара, поперте радним І. Ваверчаком, щоб підвишка виносила $100, отримало два голоси.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула завважує, що нам треба вирішити справу тих $19,630.05, які знаходяться тепер іще на старім конті „Свободи”, коли то „Свобода” була видавана ще У. Н. Союзом.

Гол. предсідник: Екзекутивний комітет є тої думки, що ті гроші треба перенести до адміністраційного фонду У. Н. Союзу. Коли в будуччині треба буде направити якісь друкарські машини, чи може справити якісь нові машини, чи друкарські прилади, то ці видатки треба буде покривати власне з цього фонду. Бо У. Н. Союз, винанявши всі друкарські машини Українській Пресовій і Книжковій Спілці, має дбати за те, щоб ті машини були в добрім стані й можливі для вжитку. Деякі машини потребували вже давно направи. Треба також купити деякі нові річи й на те все вже тепер потрібно значної суми грошей.

Над цею справою вивязалась дискусія, а її вислідом було внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте контрольором Р. Смуком і радним І. Ваверчаком, щоб перенести зо старого конта „Свободи” $17,000 до адміністраційного фонду У. Н. Союзу, а $2,630.05 мають бути вжиті на поправу машин та закупно деяких нових друкарських річей, а зокрема на заплату деяких залеглих притенсій, які належать іще до старого рахунку „Свободи”.

Це внесення перейшло одноголосно.

Гол. рек. секретар відчитує резолюцію, приготовану для асекураційних властей стейту Ілліной у справі того, що річне засідання головного уряду є згідне з тим, щоб на наступній конвенції предложити для зміни чи додатку в статуті такі точки, яких вимагають асекураційні закони стейту Іліной, а які відносяться до умов на грамотах. Цю резолюцію принято одноголосно на внесення радного І. Ваверчака, поперте радними А. Шумейком і І. Гузаром.

Річне засідання головного уряду. Згідно зо статутом У. Н. Союзу, говорить контрольор Р. Смук, річне засідання головного уряду постановляє, в якій місцевості має відбутися конвенція. Рішаючи таку справу, річне засідання має кермуватись тим, щоб вибирати таку місцевість, до якої доїзд усіх делеґатів коштував би орґанізацію якнайменше. Коли мати це на увазі, то в такій місцевості, як наприклад Шікаґо, конвенція не може відбутись ніколи, бо доїзд для всіх делеґатів коштував би орґанізацію забагато. Та з другого боку, треба мати на увазі, що Шікаґо й околиця мають коло 2,000 членів, які мають такі самі права, як члени з інших місцевостей. Отже коли не можна відбувати конвенцій у Шікаґо, то принаймні треба відбути хоч один раз річне засідання у тім місті. Треба дати місцевим членам кращу нагоду запізнатися з нашою орґанізацією, і я вірю, що коли ми рішимо відбути наступне річне засідання головного уряду в Шікаґо, то це причиниться до оживлення Союзової праці в тім місті та до звербування більшого числа нових членів.

Контрольор О. Е. Малицький: Я є за те, щоб відбути наступне річне засідання в Шікаґо. Така постанова стане заохотою для місцевих урядників і членів до активнішої праці в користь У. Н. Союзу. Щодо видатків, то тут не буде великої ріжниці, коли зважити, що три головні урядники походять з Шікаґа, два з Дітройту, а два з Клівленду. Отже разом маємо на Вестах 7 урядників, які тепер приїжджають до Джерзі Сити на засідання.

Гол. предсідник завважує, що колись давніше наша орґанізація поступала так, що відбувала річні засідання по ріжних містах.

Гол. рек. секретар: Шікаґо повинно дістати впродовж цього року кількасот нових членів, щоб оправдати домагання відбути там наступні річні збори.

Контрольор Р. Смук: Ми доложимо всіх старань, щоби повести цього року велику кампанію та дістати якнайбільше нових членів.

Радний І. Гузар: Статут не постановляє, де саме мають відбуватися річні засідання. Я вважаю, що з орґанізаційного боку булоб корисно відбути річне засідання один раз у Шікаґо. Тому я ставлю внесення, щоб наступне річне засідання головного уряду відбулось у Шікаґо. Це внесення, поперте радним І. Ваверчаком і контрольором О. Е. Малицьким, перейшло одноголосно.

Запомоги з фонду запомогового. Просьби про запомоги лишено екзекутивному комітетові для вирішення, а взято під увагу тільки просьби таких членів, що вже вибрали запомоги, а ще домагаються помочі.

І так, на внесення радного І. Ваверчака, поперте радними І. Лисаком і Т. Шпікулою, рішено уділити поміч таким членам: $35 для Ю. Федюка, від. 123; $35 для Я. Ільчишина, від. 353; $50 для Й. Катульки, від. 361, і $35 для Г. Романкова, від. 371.

Радний Т. Шпікула завважує, що набудуче в салі засідань головного уряду повинен знаходитись американський і український прапор. Також піддає думку, щоб У. Н. Союз видавав свій календар, як уже не книжковий то бодай стінний.

Контрольор О. Е. Малицький: Справу календаря треба лишити екзекутивному комітетові до вирішення. Щодо прапорів, то головні урядники висказалися зате, щоб їх справити.

Маючи на увазі, що гол. фін. секретар-касієр Р. Слободян наміряє поїхати цього року до Европи, щоб відвідати Рідний Край, річне засідання головного уряду припоручило йому, щоб він передав від У. Н. Союзу привіт на зїзді „Просвіти”, який відбудеться цього року з приводу 70-ліття її існування.

Рек. секретар відчитав просьбу „комітету для видання творів о. Мусійчука” в справі уділення помочі на видання віршів о. Мусійчука. Рішено, що з браку фондів неможливо нічого помогти в тій справі.

Маючи на увазі, що наша орґанізація, згідно зо статутом, може депонувати гроші тільки в таких банках, що є членами системи Федеральної Резерви й що мають капіталу й надвишки два міліони долярів або більше, річне засідання не могло узгляднити просьби українського банку з Клівленду щодо того, щоб У. Н. Союз здепонував там якусь суму грошей.

Просьбу молоді У. Н. Союзу з Шікаґа в справі помочі для влаштування спортових змагань на Союзовому Дні, який має відбутись у липні ц. р. в Шікаґо, передано до вирішення гол. екзекутивному комітетові. Таксамо передано до вирішення екзекутивному комітетові просьбу від. 276 У. Н. Союзу з Ембридж, Па., в справі уділення морґеджу на дім, що є власністю того відділу.

Рек. секретар відчитав листа від Д. Братуся, члена від. 316 У. Н. Союзу. В тім листі він домагається спростування його слів, які він висказав був на минулій конвенції в дискусії над звітом відповідального редактора „Свободи”, а які то слова, на його думку, не були передані вірно в конвенційному протоколі.

У цій справі забирає слово контрольор С. Куропась, який заявляє, що він, як бувший конвенційний секретар, може підтвердити, що в конвенційному протоколі було вірно передано те, що говорив Д. Братусь. Головні урядники приняли це до відома й рішили перейти над тою справою до денного порядку.

Опісля рек. секретар відчитав іще такі листи:

1) Скарга від. 146 У. Н. Союзу в справі того, що, мовляв, д-р А. Т. Кібзей виповнив дитячу аплікацію одної дитини, хоч тої дитини зовсім не оглядав. Головні урядники переглянули аплікацію дотичної дитини й переконалися, що ця аплікація зовсім не була виповнена ані підписана д-ром А. Т. Кібзеєм. Отже маючи на увазі, що закид, звернений проти д-ра А. Т. Кібзея був зовсім безпідставний, рішено перейти над тою скаргою до денного порядку.

2) Скарга від. 294 У. Н. Союзу з Ровей, Н. Дж., в справі того, що радний І. Ваверчак подав був у свому звіті, що він відвідав з гол. предсідником М. Мурашком від 294, а так не було, бо гол. предсідник зовсім не був на зборах згаданого відділу. Гол. предсідник предкладає копії листів на доказ, що він був 22-го липня 1933 року в Ровей разом з радним І. Ваверчаком, але що тоді не було зборів відділу, то він бачився тільки з урядниками відділу.

3) Скарга А. Пашука, члена від. 62 У. Н. Союзу, в якій він порушує ті свої справи, що були вирішені конвенцією. Отже маючи на увазі, що справи, порушені ним, були вирішені на конвенції, головні урядники постановили перейти зо скаргою А. Пашука до денного порядку, з тим, що коли він набудуче буде виписувати подібні скарги з погрозами й нападами, то з ним поступиться згідно зо статутом.

Контрольор О. Куропась ставить внесення, а попирає його контрольор О. Е. Малицький, щоб закрити річне засідання головного уряду. Тоді гол. предсідник закрив наради словами: „Наші наради були щирі й отверті. Кожний головний урядник, висказуючи свої думки, говорив так, що легко можна було відчути, що він має на увазі тільки добро орґанізації. Ніхто не кермувався тут особистими амбіціями, як це бувало на кількох минулих річних засіданнях, а тому в нас була повна співпраця і гармонія. Тому ми могли радити спокійно й розважно”.

Відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна” закінчено річне засідання головного уряду У. Н. Союзу в годині 9:15 ввечір, 18-го березня 1938 року.

Д. Галичин, головний рекордовий секретар.

ВТЕЧА ДО ФРАНЦІЇ.

Родини еспанських льоялістів утікають через гори до Франції.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД О.

Організування членів до У. Н. Союзу.

Приєднування нових членів до У. Н. Союзу йде в нашій місцевости справді ще дуже помало, але є добра надія, що вкоротці піде значно краще. Бо тепер скріпили свою працю не лиш ті одиниці, які передтим приєднували чимало членів, але також багато нових союзовців збирається братись за справу приєднування нових членів.

Найбільшою перешкодою в приєднуванні членів є те, що ще дуже багато членів У. Н. Союзу не знають добре всіх тих користей, які дає У. Н. Союз і не знають ріжниці тих користей в порівнанні з іншими асекураційними товариствами. Цю справу всі охочі союзовці, що беруться приєднувати члени, мусять добре знати. Вивчивши їх, вони побачуть, що наш У. Н. Союз дає знамениті умовини, з якими не всилі конкурувати ніякі інші цього роду інституції. Нажаль є багато серед наших людей, а навіть серед самих членів У. Н. Союзу, яким здається, що У. Н. Союз дає гірші асекураційні грамоти від інших компаній. Тимчасом воно так не є. Якби всі союзовці добре знали користи, які мають з У. Н. Союзу, то їм прийшлосяб далеко лекще переконати когось вступити до Союзу. Ми знаємо одного такого чоловіка в Клівленд (п. Василь Загаєвич), який приєднав для У. Н. Союзу понад 300 членів, головно з молоді. Безперечно, це не легка річ цього доконати. Алеколиб ви його спитали як він це осягнув, то він вам відповів би, що в першій мірі тому, що він добре вистудіював всі користи, які дає У. Н. Союз, і вміє ті користи пояснити іншим. Якби в нашій околиці було більше таких осіб, то в нас ще можна булоб приєднати до У. Н. Союзу яких три тисячі нових членів. Безперечно, що біля приєднання членів працює в нашій громаді також адвокат О. Малицький, що є головним контрольором У. Н. Союзу. Також працюють інші ревні союзовці, яким добро У. Н. Союзу лежить на серці і їм всім належиться за це признания і подяка.

На днях відбудуться в Клівленді надзвичайні союзові збори, які матимуть за завдання порушувати та обговорювати справу приєднування нових членів. Завдяки деяким тутешнім рухливим одиницям союзова ідея тепер в нас набирає широкого розмаху. Союзовці немов просипляються з якогось сну і починають зі старим запалом братися до роботи. Ми всі віримо, що наші заходи увінчаються успіхом.

Союзовець.

Багатство є сліпе і робить сліпим тих, хто на нього дивиться. **(Періяндер).**

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ОЛИФАНТ, ПА.

В неділю, 17. квітня ц. р., відбулися в парохіяльній школі надзвичайні організаційні збори відділу 86 У. Н. Союзу.

Збори відкрив предсідник відділу, гром. Г. Сайкевич, і в коротких словах пояснив ціль зборів, закликаючи присутніх членів взятися до роботи за приєднування нових членів до У. Н. Союзу.

Опісля предсідник покликав до слова голвного радного У. Н. Союзу, О. Запоточного, котрий вияснив присутнім діловодство головної екзекутиви, заявляючи, що все є проваджене в якнайліпшому порядку. Виказував, що завдяки вмілій господарці У. Н. Союз росте морально і фінансово, бо має нині близько пять міліонів долярів майна. Далі заявив, що Союз також дбає і про вбогих членів, про тих, що їх постигло якесь нещастя, як також дбає і про громадянські справи та піддержує всі українські установи, тут і в старім краю.

Дальше п. Запоточний попросив присутніх членів, щоби підчас теперішньої три-місячної кампанії подвоїли число членів. Казав, що не треба за ними ніде ходити, бо вони є таки у домах кожного з присутніх. Вистарчить, як тільки вони впишуть свої діти, а буде добрий початок.

Після бесіди приявні ставили п. Запоточному запити, на котрі він давав вдоволяючі відповіди. Вислід тих нарад покажеться в короткім часі.

Секретар.

—o—

ТОРОНТО, ОНТ. (КАНАДА).

На днях гостив у Торонті один із головних радних У. Н. Союзу, гром. В. Дідик, що, перевіривши діяльність місцевого відділу У. Н. Союзу в західнім Торонті, присвятив два дні часу для полагодження ріжних справ У. Н. Союзу.

Головним завданням гр. В. Дідика було те, щоб розглянути можливості поширення У. Н. Союзу на терені Канади. Відвідавши кільканацять заінтересованих осіб, ствердив, що У. Н. Союз має доволі сприятливий ґрунт для поширення своєї діяльности на цьому терені. По короткому поясненні ідеї У. Н. Союзу спорe число громадян заявили свою готовість стати членами У. Н. Союзу. Рішено в короткому часі зорганізувати відділ У. Н. Союзу в Торонті (місті).

Довідавшись подрібно про систему, привілеї та можливості, які дає своїм членам У. Н. Союз, хочу вірити, що не тільки в Торонті, але й у цілій східній Канаді повстануть внедовзі нові відділи У. Н. Союзу.

Василь Войнарівський.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

У Перт Амбой, Н. Дж., упокоївся в пятницю, 22. квітня 1933.

РОМАН ТКАЧ,

член Братства св. Василія, відділ 168. У. Н. Союзу.

Він був умово хорий і помер у молодому віці, бо проживши тільки 45 років. Полишив жену вдовою і 6 дітей сиротами.

Похорон відбувся в понеділок, 25. квітня.

Пилип Маник, секр.

ВОРОЖБА, ЯКА СПОВНИЛАСЯ

Перед лондонським судом станув факір, якого обвинувачували в тому, що його ворожба... сповнилася. Ціла подія була справді небуденна і виглядала вона так:

З початком лютого прийшов до факіра клієнт і просив йому поворожити. Факір довго обчисляв положення звізд і планет і вкінці заявив гостеві, що він умре не пізніше, як при кінці місяця.

Клієнт вернувся додому і почав нидіти, 25-го лютого він положився до ліжка, 26-го утратив притомність і 28-го тихо без терпінь помер. Лікарі ствердили, що смерть прийшла під впливом нервового пригноблення. Рідня небіжчика подала факіра до суду за „впливи, які спричинили смерть".

Підсудний доказував, що ворожба віщування будучности є одною з ділянок його професії. Одначе суддя не погодився з таким оправданням і вирішив, що віщування смерти, ще й до того з поданням приблизної дати, є „протиморальним учинком". Факіра засудили на високу грошеву кару.

Шукай цвітки мира як розцвітається в тиші, а не після бурі. **(Індійська приповідка).**

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (141)

Королівським жестом він відправив невільників зі своєї кімнати і лишився сам на сам з Джейн. Як тільки замкнулися за невільниками двері він відразу скинув зі себе надуту королівську маску і став цілком іншим чоловіком. Та Джейн воліла, щоб він далі оставав таким як був передтим. В його очах появився дивний вогонь і він кинувся до Джейн.

Тимчасом Тарзан поспішав в напрямку оселі кавуру. Він випередив далеко решту товариства немов догадуючись, що тільки через великий поспіх зможе помогти своїй дружині. Нагло він зупинився. Він почув недалеко в корчах підозрілий шелест. Це не був шелест звіра. Тарзан почав розгортати листя дерева і вдивлятися у місце звідки доходив той шелест.

Він побачив в долині фігуру чоловіка, дуже подібну до тої, що він вже раз в життi зустрічав. Цей чоловік, видно, був у великому поспіси і переляку. Коли він зблизився до дерева, на якім сидів Тарзан, останній побачив, що це кавуру. Тарзан рішився його зловити і від нього вивідати про те, що діялося в його оселі. Він був певний, що цей кавуру знає багато.

Коли кавуру знайшовся прямо під деревом Тарзан зіскочив йому на плечі і повалив його до землі. Кавуру в першій хвилі не знав, що з ним сталося: чи це звір скочив на нього, чи хто. Він приляг нерухомо до землі очікуючи дальшого нападу. Тарзан схилився над ним, щоб переконатися, що з ним є, коли кавуру нагло сягнув по його ніж і замірився проти нього.